LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje ..... 12.00$
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 53 • • • • • Ozone Park 17, N. Y. Penktad., Liepos (July) 5, 1963 • • • • • METAI 52-ji

KRISLAI

Kodėl taip bijoma?
Nusivylęs
Generolo pranašystė
Gal susipras
Nuvainikuotas
Du piknikai

— Rašo **A. Bimba** —

Jau tik reikėtų pasidžiaugti, kad į Kubą nuvyko 59 mūsų aukštųjų mokyklų studentai. Tegu ten jie keletą savaičių pabūna ir susipažįsta su vietos žmonėmis ir gyvenimu. Naudos jiems bus daug!

Deja, jau jie gąsdinami atėmimu pasportų ir pasodinimu į kalėjimą. Jie būsią skaudžiai baudžiami.

Gėda būtų vyriausybei, jeigu ji iš tikrųjų imtųsi tokių žygių prie tuos protingus ir drąsius jaunuolius.

—:—

Jungtinių Tautų sekretorius U Thant nesitiki daug gero iš trijų didžiųjų (Amerikos, Tarybų Sąjungos ir Anglijos) pasitarimų Maskvoje dėl uždraudimo atominių ginklų bandymų. Jis nelaukiąs susitarimo.

Kai šitaip nusivylusiai kalba pasaulinės organizacijos galva, tai iš tikrųjų konferencijai perspektyvos nėra labai šviesios.

O gal Mr. Thant klysta? Politikoje bei diplomatijoje kartais galima tikėti ir "stebuklais."

—:—

Pažangus žydų dienraštis "Freiheit" įdėjo (birž. 30 d.) įdomų istorinį pareiškimą Amerikos generolo Relford Taylor. Generolas kalbėjo 1946 metais Niuremberge, kur buvo teisiami naciai karo kriminalistai.

Jis nurodė, kad Vokietijos militaristai bandys atsigriebti, bandys iš naujo įsigalėti. Jie, girdi, tą darbą jau pradeda pačiame teisme. Jie visas nacių niekšystes suverčia ant Hitlerio, o sušilę teisina armiją ir generolus. Jie patys jokių kriminalysčių nepapildę!

Generolas Taylor sakė tiesą. Jo pranašystė išsipildė. Vakarų Vokietija jau vėl turi galingą armiją.

Kas baisiausia ir pavojingiausia, tai kad tą vokišką piktybę iš naujo atkūrė Amerikos vyriausybė!

Ir dar rengiasi ją apginkluoti atominiais ginklais!

—:—

Chicagos marijonų kunigų "Draugas" (birž. 25 d.) verkia:

"Ne naujiena, kad Valstybės departamentas labai aiškiai yra pasiakęs prieš H. Res. 14-tą, kaip ir prieš kitas pavergtųjų tautų klausimą liečiančias rezoliucijas Jungtinių Valstijų kongrese."

Gal gi tasai mūsų Valstybės departamentas ir susipras baigti raketą su "pavergtųjų tautų" bizniu. Tos visos Kongresan įneštos rezoliucijos turi eiti į gurbą. Laikas mūsų vyriausybei išmesti iš Washingtno kajeckus ir kitus panašius apgavikus.

—:—

Tik dabar pilnai paaiški, kaip buvo Grigaitis išmestas iš Amerikos Lietuvių Tarybos sekretoriaus vietos ir gražiai nuvainikuotas. Giriasi smetonininkai iš Clevelaando "Dirvos." Jiem pavykę "susiblokuoti su katalikais" ir menševikus nuginkluoti. Pastarieji buvę gudrūs tik tol, kol jiems talkavę klerikalai.

Dabar Tarybos sekretoriumi yra smetonininkas F. Bartkus. Jis tuoj padarė pareiškimą ir apkaltino buvusią Amerikos Lietuvių Tarybos vadovybę (Grigaitį, Šimutį ir Vaidylą) išeikvojimu didelių sumų pinigų. Per visus 21 metus savo viešpatavimo ji kas mielą dieną prašvilpdavus po nuo $1,500 iki $1,600. Dabar gi, girdi, jam esant Grigaičio vietoje, užtenka Tarybos operacijoms po apie $60 į mėnesį!

Tai iš tikrųjų didelis skirtumas! Kur tos milžiniškos sumos dolerių randasi: buvusių vadų kišenėse ar pilvuose? O jos buvo sudėtos-suaukotos Amerikos lietuvių.

—:—

Noriu visų draugų laisviečių dėmesį atkreipti į du piknikus, kuriuos reikėtų gražiai paremti, juose dalyvaujant. Jų tikslas gražus ir prakilnus.

Turiu mintyje Šenadorio apylinkės pikniką liepos 14 d. ir Niudžerzės Cliffsidėj pikniką liepos 21 d. Ypač visų kietosios anglies sričių ir vietovių lietuviai turėtų dalyvauti liepos 14 d. piknike. Jiems jį pasiekti nesunku, patogu.

Na, o į Cliffsidės pikniką turės sime suplaukti visi Didžiojo Niujorko lietuviai.

Smarkiai kritikavo Kennedį ir visą jo vyriausybę

Dayton, Ohio. — Čionai įvykusiame Congress of Racial Eqality suvažiavime buvo smarkiai kritikuojamas prezidentas Kennedis. Kalbėtojai vienas po kitam kaltino valdžią, kad jinai nepilnai įvertina padėties rimtumą, nepakankamai energingai kovoja prieš rasinę diskriminaciją. Buvo nurodyta, kad jeigu federalinė vyriausybė rimtai ir griežtan nepanaudos savo galios ir autoriteto, tai pietinėse valstijose galima bus tikėtis griežtų susikirtimų su kraujo praliejimu.

Nors suvažiavime buvo pasisakyta už dėjimą pastangų, kad šita "negrų revoliucija" būtų rami, be jėgos vartojimo, bet nėra užtikrinimo, kad negrų masės, išvestos iš kantrybės, į iš baltųjų pusės terorą, neatsakytų prievartos būdais. Tik vyriausybė galėtų tam užbėgti už akių.

Entuziastiškas ir kovingas negrų suvažiavimas

Chicaga. — Metinis Negrų pažangos suvažiavimas buvo labai entuziastiškas ir kovingas. Iš visų Amerikos kampų suplaukė daugiau kaip 2,000 delegatų. Tai buvo 54-tas suvažiavimas.

Susivienijimo sekretorius ir vadas Wilkins padarė labai aštrų pranešimą. Jis priminė, kad suvažiavimas įvyksta lygiai šimtas metų po paskelbimo Emancipacijos proklamacijos ir tų pažadų, kuriuos tuomet negrams padarė prezidentas Lincolnas. Jis sakė: Mes kantriai laukėme per šimtą metų. Niekas negali primesti mums stokos kantrybės. "Bet šiandien mes laukimą baigėme", pasakė Wilkins suvažiavimo delegatams. "Mes turime tą skolą atsiimti ir atsiimsime dar 1963 metais". Jis nurodė, kad šio suvažiavimo tikslas yra pagreitinti kovą už civilines laisves, už panaikinimą visokios diskriminacijos ir segregacijos. Ir niekas, girdi, mums kelio nebeužstos!

Prezidentas Kenedis suvažiavimui pasiuntė pasveikinimą. Jame jis pažada, kad segregacija bus tikrai panaikinta, bet jis ragina negrus laikytis atsargiai ir kantriai. Bet neatrodo, kad prezidento patarimas turės didelį efektą į suvažiavimo dalyvius, kurie, kaip viskas rodo, yra pasiryžę laimėti kovą jau dabar...

Chicago, Ill.

Po trumpos ligos mirė Antanas Gukas, ilgametis dienraščio "Vilnies" skaitytojas ir rėmėjas, taipgi Dramos ir Dailės klubo prietelius. Laidojamas liepos 6 d.

Jau vokiečiai teis Amerikos karius

Bona. — Pradėjo galioti susitarimas tarp Jungtinių Valstijų ir Vakarų Vokietijos, pagal kurį pastarosios teismas teis amerikiečius karius, papildžius kokį nors prasižengimą Vokietijoje. Iki šiol tokie nusikaltėliai būdavo teisiami pačių amerikiečių. Ta sutartis buvo padaryta prieš ketverius metus, bet iki šiol neveikė, nes jos nebuvo pasirašę Anglija, Prancūzija, Kanada, Holandija ir Belgija. Ilgiausia parašo nedavė Belgija, bet dabar ir ji sutartį užgyrė.

Popiežius Povilas VI laimino 9 kalbomis

Roma. —Priimdamas popiežiaus karūną Povilas VI tikinčiuosius laimino net devyniomis kalbomis— italų, anglų, prancūzų, vokiečių, ispanų, portugalų, lenkų, rusų ir lotynų. Lietuviškai, matyt, dar nėra išmokęs.

Palermo, Italija. — Čionai bomba sprogo po senu apleistu automobiliumi ir užmušė 7 policininkus. Mat, bomba sprogo jiems tą mašiną apžiūrinėjant.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Rochester, N. Y. — Dėl staiga pakilusios audros antradienį bekildamas Rochester - Monroe County Airporte sudužo lėktuvas. Aštuoni žmonės užmušti, o 30 sužeistų.

Washingtonas. — Iš dešimties dienų kelionės po Europą prezidentas Kenedis sugrįžo pasitenkinęs. Kaip žinia, jis aplankė Vakarų Vokietiją, Airiją, Angliją ir Italiją. Italijoje būdamas prieš išvyksiant matėsi su popiežiumi Povilu VI. Pokalbyje popiežius karštai kalbėjęs už taikos išlaikymą. Dabar prezidentas savaitgalį leidžia savo vasarnamyje Cape Cod, Mass.

Maskva. — Premjeras Chruščiovas siūlo, kad tuojau būtų pasirašytos dvi tarptautinės sutartys. Viena sutartis tarp NATO ir Varšavos Pakto valstybių. Abejojama, ar Jungtinės Valstijos ir Anglija priims šiuos Tarybų Sąjungos pasiūlymus.

Washingtonas. — Valstybės prokuroras Kenedis pranešė, kad valdžia esanti suareštavusi keturis žmones "kaip Tarybų Sąjungos šnipus."

Bona. — Vakarų Vokietijos premjeras Adenaueris sako, kad jis pritaria pasitarimams su Tarybų Sąjunga dėl nusiginklavimo, bet jis griežtai priešingas darymui bent kokių nusileidimų. Jis reikalauja, kad Tarybų Sąjunga priimtų visą Vakarų nusistatymą.

Bagdadas. — Irako fašistinė militarinė valdžia pasigyrė, kad jai pavykę sutriuškinti "komunistų suokalbį" ją nuversti.

Ottawa. — Kanados valdžia gavo iš Jungtinių Valstijų visas informacijas, kaip ir kokiomis sąlygomis ji gali gauti atominius ginklus. Kaip žinia, jau seniai Amerikos vyriausybė ragina Kanadą imti atominius ginklus ir jais ginkluotis.

Aštrus ir pavojingas pas negrus pasidalijimas

New Yorkas. — Niujorko miesto Harlemo dalyje smarkiai darbuojasi negrai nacionalistai, "muslimais" pasivadinę. Jie yra panašūs į baltuosius rasistus, kurie negrų nelaiko žmonėmis, nes jie negrus laiko aukštesniais žmonėmis ir neapykantą skelbia **visiems** baltiesiems. Jie didžiausias kanuoles turi nukreipę prieš integracijos judėjimo vadovybę su Dr. King priešakyje.

Šitie šovinistai yra taip griežtai nusistatę, kad net aną dieną Dr. Kingą žaliais kiaušiniais apmėtė. Bet Dr. King tik nusistebėjo ir pasakė: "Aš jau esu pripratęs susidurti su tokiais užpuolimais iš baltųjų rasistu pusės, bet nesitikėjau, kad man teks ir iš pačių negrų..."

59 Amerikos studentai nuvyko į Kubą

Havana. — Čionai prieš kelias dienas iš Čekoslovakijos pribuvo 59 Jungtinių Valstijų studentai, nepaisydami mūsų vyriausybės grumojimų skaudžiomis bausmėmis. Jie sako, kad jie, kaip Amerikos jauni piliečiai, turi teisę Kubą aplankyti. Jie čionai žada paviešėti visą mėnesį laiko.

Studentų grupei vadovauja Kolumbijos universiteto studentas Levi Laub.

Ką vyriausybė su jais darys, kai jie sugrįš namo, dar nežinia.

KONGO VALDŽIA KONSOLIDUOJASI

Leopoldville. —Jau sukako treji metai kai Kongo respublika gyvuoja. Viskas rodo, kad dabartinė vyriausybė su premjeru Adoulu priešakyje, Jungtinių Tautų militarinės jėgos remiama, yra gerai įsistiprinusi. Ji jau pašalino iš kelio Čiombę, Katangos "prezidentą".

Jungtinėse Tautose prostitučių nesiranda

Londonas. — Jungtinių Tautų sekretorius U Thant, kuris užsuko į Angliją kelyje į Vengriją, Bulgariją ir kitas šalis, matė reikalą paneigti gandus apie prostitutes Jungtinėse Tautose. Jis sakė, kad jo paskirtoji komisija visą reikalą plačiai ištyrė ir jam raportavo, kad tos organizacijos sekretoriate taip vadinamų "call girls" nesiranda. Ar tokias prostitutes turi ir toleruoja įvairių kraštų delegacijos, tai sekretorius Thant nesiima spręsti. Bet tie gandai apie prostitutes nesiliauja.

GAL ESAS TARYBŲ SĄJUNGOJE

Londonas. —Valdžia pranešė parlamentui, kad žurnalistas Philby, 51 metų, kuris praėjusio sausio mėnesį staiga "dingo", greičiausia esąs Tarybų Sąjungoje. Jis ten išvykęs, kai sužinojęs, kad Anglijos valdžia ruošiasi jį suareštuoti.

Prasidėjo apklausinėjimas dėl civilinių teisių biliaus

Washingtonas. — Jau prasidėjo oficialus senatiniame komitete apklausinėjimas dėl valdžios pasiūlyto civilinių teisių biliaus. Pirmuoju liudininku buvo prezidento brolis Valstybės prokuroras Robert Kennedy. Jis kalbėjo už bilių labai griežtai. Ypač jis įrodinėjo, kad iš biliaus išėmimas punkto dėl panaikinimo segregacijos valgyklose, viešbučiuose ir kitose užeigose, būtų vyriausybei nepriimtinas. Jis nurodė, kad šitas punktas yra pats svarbiausias viso biliaus punktas. Jį išėmus, niekas iš tos visos civilinių laisvių programos nebeišeitų.

Kaip žinia, reakciniai respublikonai siūlo tą punktą išmesti. O taip vadinami "liberalai" norėtų, kad bilius nepaliestų smulkių privatiniai valdomų užeigų. Prokuroras Kenedis reikalavo palikti visą bilių, kaip yra.

Prezidento Kenedžio misija Italijoje nevisai pavykusi

Roma. — Dauguma stebėtojų ir diplomatų yra tos nuomonės, kad prezidento Kenedžio misija Italijoje nebuvo pilnai pavykusi. Viena, jo sutikimas toli gražu nebuvo toks skaitlingas, kokio jis susilaukė Vakarų Vokietijoje. Žmonių palyginti nedaug tesusirinko jį pamatyti ir pasveikinti.

Tiesa, prezidentas turėjo pasitarimus su Italijos prezidentu Segni ir naujuoju premjeru Leone, bet tų pasitarimų rezultatai neskelbiami. Taipgi prezidentas turėjo ilgoką pasitarimą su Socialistų partijos lyderiu Nenni ir buvusiu premjeru Fanfani, ir netgi pasisveikino su Italijos komunistų partijos vadu Togliatti ir visa eile kitų įžymių politikų. Betgi vyriausi prezidento lankymosi Italijoje tikslai buvo du, būtent: sustiprinti naujai sudarytą krikščionių demokratų valdžią ir įpiršti Italijai idėją, kad būtinai reikią NATO (Vakarų karinę sąjungą) apginkluoti atominiais ginklais.

Deja, esa, abiems tikslams pasiekti pilnai nepavykę. Naujoji Italijos vyriausybė vos pasilaiko, o Italijos žmonių nusistatymas prieš atominius ginklus toks griežtas, jog prezidentas Kenedis nė nedrįsęs reikalauti, kad tuč tuojau valdžia pasisakytų už NATO atominių jėgų sudarymą. Dalykai taip susidėjo, jog prakalboje, kurią jis pasakė jo pagerbimui suruoštame bankete, prezidentas apie tai nė neprisiminė. Pasitenkino tik pagyrimu Italijos, kad ji gerai iš karo griuvėsių prisikėlė ir dabar gerai tvarkosi.

Kodėl dvasininkai bijojo pasisakyti?

Atlantic City, N. J. — Čionai kalbėdamas žymus teologas jėzuitas kun. Weigel atidengė paslaptį, kodėl katalikų bažnyčios visuotiniam suvažiavime nieko nebuvo apie anti-semitizmą. Jis sako, kad tai nebuvo padaryta, kadangi susirinkę kardinolai ir vyskupai bijojo nusidėti arabams, kurie taip aštriai nusistatę prieš žydus. Jis davė suprasti, kad katalikų bažnyčia tikisi surasti pasekėjų ir arabų šalyse, todėl jiems pataikauja.

Tik dėl dviejų centų nepasiekėme mėnulio!

Washingtonas. — Dabar aišku, kodėl mūsų raketa "Ranger V" praėjusį spalio mėnesį nepasiekė mėnulio. Išaiškino patys valdžios organai. Dviejų centų vertės "washer" sugedo arba nedirbo kaip reikia, ir todėl visas raketos sudėtingas aparatas negalėjo kaip reikia veikti.

Saigonas. — Pietinio Vietnamo budistai tebėra nepasitenkinę Ngo Dinh Diem fašistinės valdžios politika.

Budapeštas. —Čionai pribuvo Jungtinių Tautų sekretorius U Thant.

PAKEIS NEGRŲ ORG-JOS STRUKTŪRĄ

Atlanta. — Taip vadinamos negrų ir baltųjų Southern Christian Science Conference organizacijos vadovybė daro žygius praplėtimui savo narystės. Iki šiol ji susidėjo tik iš grupių bei organizacijų, o nuo dabar bus priimami pavieniai nariai ir organizuojamos jų kuopos. Šiai organizacijai vadovauja Dr. King.

Išvaro TS ambasados darbuotoją

Washingtonas. — Valdžios įsakyta Tarybų Sąjungos ambasados darbuotojui Sevastynovui apleisti Ameriką. Jis pasidaręs nepageidaujamas, nes bandęs padaryti šnipu vieną amerikietį, kuris dirba Amerikos Žvalgybos Agentūroje. Ambasada tą primetimą Sevastynovui griežtai paneigia.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911 ——— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year, ...	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Apkarūnavotas

NA, TAI POPIEŽIUS Povilas VI-asis jau apkarūnavotas, jau tikras popiežius! Gerai, mažiau bus triukšmo, mažiau buržuazinė spauda turės medžiagos sensacijoms.

Popiežiaus karūnacija buvo atvirame ore, kad daugiau žmonių matytų, kad spektaklis padėtų katalikų bažnyčiai paskleisti daugiau propagandos už save.

Na, ir buvo gi spektaklis! Kiek ten tų klūpčiojimų, kiek ten buvo "didelių žmonių"—kardinolų ir kitokių dvasininkų!

Popiežius Povilas VI-asis pasižadėjo tęsti Jono pradėtus darbus. Jis šauks visuotinį bažnyčios suvažiavimą (š. m. rugsėjo mėnesį) reformoms pravesti. Reformos gi būtinai katalikų bažnyčiai reikalingos, jei ji nori išsilaikyti tvirtesnėse pozicijose.

Popiežius Povilas pasižadėjo kovoti už taikos išlaikymą žemėje. Žinoma, tai svarbiausias šiuo metu dalykas.

Ir Hollywoodas nebus pamirštas

KOMERCINĖJE SPAUDOJE skaitome, kad greitu laiku negrai pradės kovą prieš segregaciją ir Hollywoode, "filmų karalystėje".

Ligi šiol labai mažai negrų aktorių tegali įeiti į filmus ir į televiziją. Jie yra diskriminuojami. Aktorių unija yra jiems nepalanki, nenori negrus priimti į uniją, nenori jiems duoti rolių.

Visa tai veda negrus iš kantrybės, ir jie mano pradėti masinę kovą Hollywoode, jei unijos vadovai ir filmų studijų magnatai nesugebės greičiau tą klausimą teigiamai išspręsti.

Negrai kovos ne tik už tai, kad į filmus ir į televiziją būtų įleista daugiau negrų aktorių; jie kovos ir už tai, kad būtų pakeista visa pažiūra dėl filmų turinio. Negrai sako: kodėl gi šiandien filmuose ir televizijoje negrams teduodamos rolės tik tarnų, tik sunkaus darbo darbininkų, kur jie reikalingi? Jie mano, kad filmuose bei televizijoje negrai turėtų vaidinti roles ir advokatų, ir teisėjų, ir gydytojų, ir kitokių prfesionalų.

Jeigu reikia pašalinti segregaciją mokyklose, sako negrai, reikia ją šalinti ir iš filmų, ir iš teatrų, ir iš televizijų, kuriuos stebi milijonai žmonių, iš kurių daugelis žmonių mokosi.

Teisinga pažiūra!

O gal jų džiaugsmas bus per ankstyvas

KAPITALISTINĖ SPAUDA džiaugiasi, kad tarp Kinijos ir Tarybų Sąjungos vykstąs "politinis mirtinas karas."

Tiesa, pastarieji reiškiniai—Kinijos Komunistų partijos pareiškimas, Kinijos delegacijos Tarptautiniame Moterų kongrese Maskvoje išstojimas ir kt. dalykai—lemia nelabai gerą. Bet mes manome, turime viltį, kad konferencija, kuri šiomis dienomis prasideda Maskvoje, turės tuos nesusipratimus išspręsti. Jeigu to nebus, aišku, darbininkų judėjimui bus negerai. Reikėtų daryti visa suradimui kelio vedančio į susitarimą.

Walteris Ulbrichtas

VOKIETIJOS DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS Komunistų partijos vadovas atšventė savo 70 gimimo metines. Tai ilgametis kovotojas už darbininkų klasės reikalus.

Didelę jo gimtadieniui reikšmę pridavė ir tai, kad jo pasveikinti atvyko N. Chruščiovas, Lenkijos—Gomulka, Vengrijos—Kadaras, Čekoslovakijos—Novotnas ir Bulgarijos—Sykovas.

Walter Ulbrichtas gimė 1893 m. burželio 30 d. Leipzige. Jo tėvas buvo rūbsiuvis. Sulaukęs 14 metų amžiaus, jaunuolis Ulbrichtas pradėjo mokytis dailydės amato ir tuomet jis įstojo į Vokietijos Socialdemokratų partiją. Tuojau po pirmojo pasaulinio karo jis organizavo Vokietijos Komunistų partiją.

Kai hitlerininkai užgrobė Vokietijos valdžią, Ulbrichtas pasitraukė į Paryžių, paskui—į Maskvą. Prasidėjus pilietiniam karui Ispanijoje, Ulbrichtas nuvyko ten padėti lojalistams (demokratijai) kovoti prieš fašistus.

Antrojo pasaulinio karo metu Ulbrichtas buvo Maskvoje, suorganizavo ten buvusių vokiečių komitetą (ir jam vadovavo). Jie teisingai buvo įsitikinę, kad hitlerinė Vokietija bus sumušta, kad reikės grįžti į Vokietiją ir pradėti tvarkyti sugriautą, karo nuniokotą šalį.

Ir tie vokiečiai grįžo, ir Ulbrichtas, Pieckas ir kiti atsistojo priešakyje Rytų Vokietijos liaudies. 1949 metais Rytų Vokietija buvo paskelbta nepriklausoma respublika su Wilhelmu Piecku—prezidentu, o Otto Grotewohlu—premjeru.

Tie, kurie Ulbrichtą gerai žino, sako: Tai neišsemiamos energijos vyras, dirbąs po 12-14 valandų paroje. Jis vadovauja respublikos liaudžiai, kad ji juo greičiau pasiektų laimingesnį ir šviesesnį gyvenimą, kad ji sukurtų socialistinę santvarką. Jis kovoja už taiką.

Kas ką rašo ir sako

APIE LEONUI PRŪSEIKAI PAMINKLĄ

Vilniaus savaitrašty "Literatūra ir menas" (š. m. birž. 2 2d.) Ed. Budreika rašo:

Neseniai Chicagoje, Lietuvių kapinėse, iškilmingai atidengtas antkapinis paminklas, skirtas pažangiam Amerikos lietuvių visuomenės veikėjui-žurnalistui ir rašytojui Leonui Prūseikai. Šio įspūdingo antkapinio paminklo autoriai — Tarybų Lietuvos skulptorius Konstantinas Bogdanas ir architektai Algis bei Vitas Nasvyčiai.

Antkapį, o tuo pačiu ir paminklo pagrindą sudaro rausvo granito 50 cm x 50 cm. dydžio stačiakampiai, išdėstyti po keturis šešiomis eilėmis. Dviejų vidurinių stačiakampių vietoje palikti ploteliai gėlėms, o trečiojo vietoje pastatytas juodo šlifuoto labradorito aukštas keturkampis obeliskas. Jo priešakinės sienos viršuje įrėžtas L. Prūseikos profilis, o apačioje, beveik per visą likusį plotą, iškaltas užrašas: "Leonas Prūseika - Albertas Vabalas 1887 - 1961. Tave, Lietuvos sūnų, nenuilstamos veiklos žurnalistą ir rašytoją, paaukojusį visą savo sąmoningą gyvenimą darbo žmonių reikalui, amžinai atmins pažangieji Amerikos lietuviai."

Kompozicinis paminklo sprendimas dvelkia prasmingu paprastumu ir formų lakoniškumu, jis vykusiai įamžina tauriausius Leono Prūseikos bruožus — jo vidinį tiesumą, reiklų darbštumą ir valingą pasišventimą savo idėjoms bei pašaukimui.

Amerikos lietuvių tarpe šis paminklas sutiktas su didžiuliu pasigėrėjimu bei aukštu jo autorių kūrybos pripažinimu.

Antkapinio paminklo L. Prūseikai autoriai savo vaisingų pastangų dėka ne tiktai prideramai pagerbė garbingą tėvynainį, bet ir toli už mūsų šalies sienų akivaizdžiai pademonstravo nūdienio tarybinio meno suklestėjimą.

Šia proga norime priminti draugams čikagiečiams: būtinai padarykite L. Prūseikai paminklo fotonuotrauką; reikia išspausdinti mūsų spaudoje, kad žmonės matytų. Atsiminkite, kad šio paminklo pastatymui buvo renkamos iš visuomenės aukos. Atsiminkime ir tai, kad dailininkas ir architektai, kurie paminklą sukūrė ,taipgi paaukojo savo talento darbą. Kodėl gi to neparodyti žmonėms?

JIEMS NEPATINKA

Klerikalams, žinoma, nepatinka, kad JAV Aukščiausiasis teismas pasisakė prieš biblijos bei maldų skaitymą viešosiose mokyklose. Teismas pareiškė, jog visa tai prieštarauja JAV konstitucijai.

Čikagos marijonų organas net įvedamąjį parašė tuo klausimu, visaip teismą "pešiodamas." "Draugas" nori, kad maldos mokyklose būtų, ir kad žmonės melstųsi net ir už Aukščiausiojo teismo teisėjus, kad "dievas duotų jiems razumą."

"NAGRADAS" UŽ PAGYRIMĄ

Narimantas Noragas "Vilnyje" primena tokį dalyką:

Savo laiku nemaža komentarų Amerikos lietuvių visuomenėje sukėlė dailininko Vytauto Jonyno paleista pagyrimų serija lietuviškų parapijų klebonams. Daug kas kraipė pečiais ir klausinėjo: kodėl prireikė dailininkui liaupsinti klebonus, kurie dėl savo materializmo ir kitų nelabai simpatiškų savybių retai kada būna verti pagyrimų.

Dabar paaiškėjo dailininko V. Jonyno "taktikos" priežastys. Tie pagyrimai jam apsimokėjo. Dailininkui V. Jonynui buvo patikėti nemenki "religinio meno" užsakymai. Pasirodo, jis dekoruos "Šiluvos Marijos" koplyčią Vašingtone ir gal net Vatikane pavilioną ateinančiais metais ruošiamoje pasaulinėje parodoje, įvyksiančioje Amerikoje.

Štai, ką reiškia gera uoslė ir žinojimas, kada bei ką reikia pagirti...

UŽ NAUJŲ NARIŲ Į LDS ĮRAŠYMĄ

Lietuvių Darbininkų Susivienijimo organas "Tiesa" ragina savo narius vasaros metu smarkiau darbuotis įrašymui naujų į LDS narių. Skaitome:

Naujiems nariams įrašyti sąlygos iš Susivienijimo pusės yra gana lengvos. Visi nauji nariai priimami be daktaro egzaminacijos. Kai tik naujo nario išpildyta aplikacija pasiekia LDS centrą ir ten lieka užtvirtinta, taip greitai tas naujas narys patampa pilnateisis prie pilnos apdraudos. Nauji nariai priimami nuo gimimo dienos iki 60 metų amžiaus.

LDS mokesčiai nėra aukšti. Išbuvęs trejus metus narys jau gauna dividentus vieno mėnesio nemokamų apdraudos mokesčių formoje. Tada narys temoka savo mokesčius už 11 mėnesių kiekvieneriais metais.

Galima apsidrausti ant $150, $300, $500, 1,000, $2,000. Pasirinkimo yra nemažai. Tik reikia kalbinti tuos, kurie dar prie LDS nepriklauso, išaiškinti, ką jie gali Susivienijime gauti, kiek jiems Susivieniimas gali naudos suteikti.

Kiekviena kuopa turėtų rimtai pasvarstyti, kad nors po vieną naują narį įrašyti.

PRIEŠ FAŠIZMĄ ISPANIJOJE

Pranešime iš Pragos, Čekoslovakijos sostinės, randame:

Agentūra ČTK praneša, kad čia paskelbtas Pasaulinės profsąjungų federacijos pareiškimas apie pasibaigusią tarptautinę solidarumo su ispanų tauta savaitę. PPF ragina tarptautines profsąjungų organizacijas, Europos, Azijos, Lotynų Amerikos ir Afrikos darbo žmones susitelkti kovai prieš fašistinį Franko režimą.

Veikti solidariai su Ispanijos darbo žmonėmis, nurodoma pareiškime, šiandien reikia labiau, negu kada nors, nes jie sunkiai kovoja prieš Franko diktatūrą, kai rimta grėsmė iškilo antifrankistiniams profsąjungų veikėjams ir, konkrečiai, vienam iš baskų darbininkų—Ramonui Ormasabaliui.

Pasaulinė profsąjungų federacija ragina visų šalių darbo žmones suvienyti pastangas ir neleisti, kad Ramonas Ormasabalis būtų atiduotas Franko karo lauko teismui ir kad jį ištiktų didžiojo Ispanijos patrioto Chuliano Grimau likimas.

12 PASMERKTA MIRTIN

Santo Domingo.—Gautas pranešimas iš Haiti, kad ten militarinis teismas pasmerkė mirtin 12 karininkų, jiems nesant teisme. Mat, jie yra pasislėpę įvairiose kitų valstybių ambasadose. Jeigu juos valdžia sučiuptų, jie būtų sušaudyti.

Kas sugriovė mano tikėjimą?

Jaunystėje tėvai mane auklėjo religingai. Tiesa, jei tėvas buvo šiaip sau, tai motina buvo karšta katalikė. Nenuostabu, kad ji turėjo vienintelę mintį — išleisti mane į kunigus. Tuo tikslu ji išvežė mane į Mintaują, pas savo seserį, kad, jos padedamas, galėčiau baigti keturias klases, kurios buvo būtinos stojant į kunigų seminariją. Deja, dvasininku būti neturėjau jokio patraukimo.

Aš nesutikau su kunigų aiškinimu, kad katalikų tikyba esanti geriausia. Juk jei esąs vienas dievas, tai turėtų būti ir viena tikyba. O gyvenime... Be to, religinės dogmos buvo neįtikimos, mąstančiam žmogui keldavo abejojimų. O ir pats gyvenimas buvo kartus mokytojas.

Pirmojo pasaulinio karo metu, 1915-ųjų vasarą, buvau pašauktas karo tarnybon. Šaukiamieji atvyko į Panevėžį pas karo tarnybos viršininką. Naujokai buvo katalikai ,ir dalis jų nuėjo į bažnyčią pasimelsti dievui, kad jis laimintų ir padėtų laimingai grįžti sveikiems į namus. Tuo metu aš ir dar keletas naujokų nuėjome pasivaikščioti po miestą. Iš Panevėžio mus nuvežė apmokymui, o po mėnesio atsidūrėme austrų-vengrų fronte, Galicijoj. Vieną liepos mėnesio rytą gavome įsakymą pulti.

Užėmėme priešo apkasus, paėmėme į nelaisvę daug kareivių. Bet juk jie nuolat meldėsi už pergalę. Netrukus sužinojau, kad dalis mūsų kuopos naujokų, kurie anuomet Panevėžyje nuėjo į bažnyčią pasimelsti, žuvo. Štai kokia buvo dievo palaima. Aš galutinai įsitikinau, kad jokios maldos į dievą negelbsti ir kad tai yra priemonė save įtikinėti ir mulkinti. O kunigai iš maldų daro pelningą biznį.

Tik mokslo, meno, kitų tautų kultūros pažinimas praplėčia žmogaus akiratį, skatina daugiau mąstyti. Jis giliau susipažįsta su gamta ir visatos reiškiniais.

Sunku čia išvardyti visas priežastis, kurios mane paskatino nutraukti ryšius su religija. Noriu priminti tik tai, kad pažangios minties žmogui buržuazijos valdymo metais buvo sunku. Jį nuolat persekiodavo ir už menkniekį šalindavo iš darbo.

1926 metais mokytojavau Leipalingio gimnazijoj. Jos direktorius tuo metu buvo kunigas ir aktyviai stebėjo, kad mokytojai būtų geri katalikai.

Tačiau negi nuslėpsi nuo mokinių savo pažiūras. Jie gerai supranta mokytoją. Tačiau ir iš mokinių tarpo būdavo tokių, kurie papasakodavo kunigui direktoriui apie tai, ką propaguoja mokytojai.

Kartą mane, kaip laisvamanį, direktorius perspėjo, o, pasibaigus mokslo metams, buvau atleistas iš mokytojo pareigų. Vėliau perėjau į pradinę mokyklą.

Tik atkūrus Tarybų valdžią Lietuvoje, atsivėrė naujos galimybės auklėti žmogų žvalų, be prietarų, tikrą komunizmo kūrėją.

J. Simonaitis

("Kauno Tiesa")

J. GRIGIŠKIS

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Kodėl ją persekioja?

Birželio 3 d. generalinio prokuroro įsakymu buvo pašaukta Mildred McAdory aiškintis subvesyvės kontrolės komitetui, kodėl ji nesiregistruoja. Minimas komitetas ją kaltina esant "komunistinio veikimo organizacijos" nare.

Kodėl dabar federalinė valdžia imasi žygių ją persekioti?

Mildred McAdory gimusi negrų šeimoje, Birminghamo mieste, Alabamos valstijoje. Jaunose dienose jinai patyrė žiaurią negrų diskriminaciją. Baltųjų šovinistų siautėjimas prieš negrus ją pastūmė į kovos lauką. Tuo metu bedidėjąs negrų veikimas už lygias negrams teises patraukė savo pusėn ir daugelį jaunuolių, kurių tarpe buvo ir jaunutė Mildred.

Mildred ėmėsi iniciatyvos sukurti negrų jaunimo organizaciją, kuri apimtų visas pietines valstijas, kur smarkiausia siautėja baltųjų teroras prieš negrus. Jos vadovybėje įvyko Birminghame jaunimo suvažiavimas, kuriame buvo sukurtas jaunųjų negrų kongresas pietinėse valstijose.

Vienas šio kongreso šūkių buvo: užsiregistravimas ir dalyvavimas rinkimuose. Mildred buvo viena tų, kurie bandė sulaužyti baltųjų šovinistų skerspaines. Iš anksto gerai pasiruošusi, ji nuėjo Birminghame užsiregistruoti. Registracijos raštinėje ji atsakė visus klausimus ir dar pasimokėjo $450 taksų, ko raštinė reikalavo. Tačiau ją atsisakė įregistruoti į balsuotojų knygą.

Kiek vėliau jiai, važiuodama autobusu, atsisėdo ten kur buvo skirta "baltiesiems." Tuoj buvo areštuota ir sumušta, išbuvusi nakti kalėjime buvo nubausta užsimokėti $75.

Antrojo pasaulinio karo metu jai teko Birminghame daug veikti, kad padėjus negrams kareiviams. Tuo metu šiame pramoniniame mieste buvo daug darbų, susijusių su militariniais poreikiais. Mildred taipgi bandė kuo nors padėti, kad karinis frontas būtų pilnai aprūpintas. Bandė ji gauti darbą daugelyje vietų, bet be pasekmių. Prieš negrų diskriminaciją kovotojai darbo Birminghame nėra.

Atvyksta ji New Yorkan ir tuoj pasineria visuomeniniame darbe. Smarkiai veikia rinkimų vajuje, kuriame negras Benjamin J. Davis išrenkamas miesto tarybon.

Kaip "Workerio" reporterė Mildred McAdory ir New Yorke kovoja prieš negrų diskriminaciją, kur tik jinai pasirodo; kovoja prieš negrų "getus" Harleme ir kitur, už lygias teises visiems gyventojams, gina demokratines teises, kovoja prieš makartizmą.

Štai kodėl šiai narsiai kovotojai ragangaudžiai niekur neduoda ramybės. Bet ji jaučiasi, kad jaunystėje pralaužti pirmieji ledai, pasėti pirmieji diegai jau duoda puikų derlių: kova prieš rasinę diskriminaciją šiuo metu atsiekia daug didžiulių pergalių.

Apie dvi revoiucijas

Ella Winter ir Herbert Shapiro suredagavo knygą "The World of Lincoln Steffens," kuri suteikia nemažai naudingų informacijų apie dvi revoliucijas. Minima knyga susideda iš 32 straipsnių, šio žymaus rašytojo parašytų.

Lincoln Steffens plačiai važinėjo po pasaulį. Savo patyrimus jis perdavė plačiai publikai. Bet svarbiausiais jo raštais galima skaityti tuos, kurie atidengė tikrovę apie dvi didžiules revoliucijas — Meksikos ir Rusijos revoliucijas.

1914 metais L. Steffens buvo Meksikoje, kuomet ten siautė revoliucija. Tuo metu revoliucijos vadovais skaitėsi Carranza ir Pancho Villa. Revoliucinis žurnalistas John Reed tada buvo su Villa, o L. Steffens buvo su Caranza.

Rusijos revoliucija 1917 m., kaip žurnalistas John Reed paskelbė, "sukratė pasaulį." Steffens irgi nusiskubino Rusijon, kad galėtų konkrečiai revoliucijos eigą aprašyti. Na, jis ir aprašė. Jis parašė, jog naujoji Rusija suteikia naujas žmonijai sąlygas ne tam, kad didesnes algas uždirbtų ir trumpesnes valandas turėtų, bet kad daugiau gamybos padarytų ir kad gaminiais visi lygiai galėtų naudotis . Toji liaudis, kuri neapkenčia karo, sukuria naujas karines jėgas, kurios galėtų apginti naująją darbo žmonių santvarką.

L. Steffens pranašavo, kad proletariatas, laimėjęs revoliuciją, nugalės visas skerspaines, visus sunkumus. Taip ir atsitiko. Kontrrevoliucija buvo sudaužyta, o 2-rame pasauliniame kare Hitlerio jėgos buvo sunaikintos. Tarybų Sąjunga visur laimėjo.

Haverhill, Mass.

Birželio 21 d. mirė Antanas J. Rameika, 73 metų amžiaus, gyveno 9 Lake St. Paliko dideliame nuliūdime savo moterį Nelią ir sūnų Dr. Algirdą, Dover, N. H., seserį Veroniką Charles Likas Kanadoje. Paliko ir daugiau giminių. Priklausė prie Lietuvių piliečių Gedimino klubo ir prie SLA kp.. Taipgi priklausė prie Maple Parko Bendrovės, Methuen, Mass. Seniau gyveno Lawrence, o vėliau Haverhill, tai Lawrence korespondentas apie jį daugiau parašys. Palaidotas 24 d. Lietuvių tautiškose kapinėse, Bradford, Mass.

—:—

Birželio 26 d. tilpo vietinėje spaudoje pranešimas, kad jau leidžiama sekmadienį pačiam karčiamoje pasiimti stiklą gėrimo nuo baro ir išgerti. Seniau sekmadienį buvo negalima pasiimti gėrimą nuo baro, turėjo kas nors paduoti. Tai visgi pagerinimas!

—:—

Čia yra daug senų žmonių: iš 47,000 gyventojų virš 65 metų amžiaus yra 6,817.

Darbininkė

Savannah, Ga. — Apie tūkstantį negrų demonstravo prieš segregaciją.

TARYBŲ ŠALYJE

Milžiniška cemento krosnis

Tarybiniai specialistai pradėjo ruošti milžiniškos sukamos cemento krosnies techninį projektą. Jos našumas—3 tūkstančiai tonų klinkerio per parą. Tokio milžino dar niekas pasaulyje nestatė. Naujos krosnies ilgis — daugiau kaip 200 metrų, skersmuo — iki 7 metrų. Agregatą valdys naujausi automatiniai prietaisai, skaičiavimo staisai.

Milžiniška krosnis įgalins žymiai sumažinti kuro ir elektros energijos lyginamąjį suvartojimą, 25-30% procentų pakelti darbo našumą.

Konvejeris gamina... miestą

Konvejeris, kuriam lygių nėra pasaulyje, veikia Maskvos namų statybos kombinate. Jis jau pagamino ištisą penkiaaukščių namų miestą. Pernai — pirmaisiais įmonės veikimo metais — naujakuriams buvo atiduota 140 namų, o dabar prasidės dar 217 namų. Jų bendras plotas — 578 tūkstančiai kvadratinių metrų. Tai daugiau, negu Maskvoje buvo pastatyta 1950 metais. Trys specializuotos kombinato įmonės gamins beveik visa, kas reikalinga būsimam namui.

Vamzdžiai bus dešimtis kartų patvaresni

Dar viena mūsų šalies metalurgijos naujovė atsirado Nikopolio vamzdžių gamykloje. Netrukus bus paleistas pirmas šalyje metalinės vamzdžių dangos cechas. Valcavimo cechuose pagaminti iš paprasto metalo vamzdžiai čia bus padengiami plonu aliuminio, chromo ar cinko sluoksniu. Vamzdžiai pasidaro ypač atsparūs agresyviai aplinkai, kuri susidaro chemijos, naftos perdirbimo ir termotechnikos pramonėje.

Greičiausias traukinys

Nė vienas traukinys šalyje negalės rungtyniauti su greitu dieniniu ekspresu, kuris birželio mėnesį vežios keleivius tarp Maskvos ir Leningrado. 650 kilometrų su vienu sustojimu jis įveiks per 5 valandas 27 minutes.

Pagal maršrutinį greitį ekspresas žymiai pralenks greičiausius keleivinius traukinius, kursuojančius JAV, VFR, Anglijos geležinkeliais.

Krivoj Rogo milžinas

350 tūkstančių tonų koncentrato per metus padidėjo Krivoj Rogo milžino — centrinio rūdų apdirbimo kombinato pajėgumas. Čia perduota naudoti nauja galinga technologinė sekcija.

Sparčiai ruošiamasi paleisti dvi paskutines sekcijas.

Elevatoriai-automatai

Kirgizijos sostinėje pradėtas statyti naujas galingas elevatorius. Gamybinės operacijos čia bus valdomos iš vieningo dispečerinio pulto. Tuo būdu, aptarnaujančio personalo reikės kartus mažiau.

Pirmą kartą Vidurinėje Azijoje tokios įmonės komplekse bus džiovykla, kuri per valandą išdžiovins 25 tonas grūdų, miltų vitaminizavimo cechas, kuris per parą apdoros 235 tonas miltų, ir kiti objektai.

Stambus malimo kombinatas su elevatorium statomas jaunajame Kara Su mieste.

Chemija laukuose

Baltarusijoje plečiasi pasėlių priežiūros darbai. Į pagalbą žemdirbiams ateina chemija. Čia veikia tarprajoniniai augalų apsaugos būriai, kurių žinioje yra lėktuvai ir įvairūs padargai. Jie jau apipurkštė sodus, o dabar pradėjo cheminį vasarinių kviečių, linų, kukurūzų ir kitų pasėliai, kas apsaugos juos nuo kenkėjų ir ligų.

Daržas Arktikoje

Tarybinių anglies rūdynų Špicbergene pagalbinių ūkių šiltnamiai žemės rutulyje. Jie nutolę nuo šiaurės ašigalio tik keletą laipsnių. Šiemet darže po stikliniu stogu Arktikoje pirmasis agurkų derlius buvo nuimtas labai anksti — gegužės 14 d. Tai savotiškas pasaulio rekordas, kurį pasiekė tolimosios salos daržininkai, vadovaujami agronomės Marijos Klimenko. Dabar šachtininkai Špicbergene kasdien gauna valgykloje šviežių daržovių šiupinį, salotas, šviežius agurkus, ridikėlius, žalius svogūnus.

Turkmėnijos pietuose piaunami kviečiai ir miežiai

Amu Darjos slėnyje, derlingose Kara-Kumų kanalo vandens drėkinamose stepėse nuimamas derlius. Daugelio Kerkų gamybinės valdybos kolūkių mechanizatoriai piauna žieminius kviečius ir miežius. Žemės, kurioje nupiauti žirniai ir varpinės kultūros, užsėjama kukurūzais.

Mašina baloms nusausinti

Durpyno masyvu, primenančiu užakusį ežerą, neįprastai lengvai juda mašina. Ji aprūpinta dviejų metrų pločio vikšrais iš medinių dalių. Vikšrai remiasi į aštuonis dviejų kubų volus-pontonus. Ant važiuoklės užkabinta diskinė freza, kuri per valandą išmeta nuo 100 iki 200 kubinių metrų grunto.

Nauju agregatu bus kasami nusausinimo grioviai ypač klampiose balose.

Arimai akmenuotose dirvose

Sutartiniai ženklai, žymintieji akmenuotas dirvas, dingsta iš Latvijos žemės naudojimo žemėlapių. 66,500 hektarų iš 78,200 hektarų tokių laukų paversti derlingais arimais. Juose pasirodė grūdinių ir pašarinių kultūrų želmenys.

Didžiausia herbicidų gamyba

Ufos chemijos gamykloje — svarbioje septynmečio statyboje — į rikiuotę stojo naujas cechų kompleksas herbicidams — preperatams, skirtiems kovai su piktžolėmis, gaminti. Naujasis kompleksas — tai ištisa gamykla gamykloje. Tarybų Sąjungoje panašaus profilio gamyklų tarpe — ši yra didžiausia.

Ufos gamykla —vienas pagrindinių herbicidų tiekėjų šalyje — dabar žymiai padidins svarbios produkcijos gamybą. Panaudoję herbicidus, žemdirbiai gaus papildomai milijonus pūdų grūdų.

Abrikosai ir persikai auga Latvijoje

Saldūs, burnoje tirpstą abrikosai ir persikai išauginti Latvijoje, po atviru dangumi.

Kelis hektarus užima abrikosų sodas, įveistas arti Duobelės miestelio. Kiekvieną medelį čia pasodino ir užaugino puikus selekcininkas-mičiurininkas, Latvijos TSR nusipelnęs mokslo veikėjas Peteris Upitas. Visą savo gyvenimą šis žmogus paskyrė sodams veisti.

P. Upitui vadovaujant, Duobelės bandymų ūkyje įveistas pirmas respublikoje 17 hektarų ploto hibridų sodas. Beveik 40 tūkstančių hibridinių sodinukų auga šiame sode. Pusę šimtmečio mokslininkas kūrė naujas vaismedžių atmainas.

Pranas Stiklius

DU PROFESINIŲ SĄJUNGŲ SUVAŽIAVIMAI KAUNE

(Nuotrupos iš mano prisiminimų)

Laisvės alėja kaip buvo, taip ir pasiliko pati gražiausia Kauno gatvė, kauniečių pamėgta pasivaikščiojimo bei poilsio vieta, nusodinta pavėsingomis liepomis, apstatyta patogiais sėdėti suoleliais.

Bet ypatingą mano dėmesį patraukia vienas namas Laisvės alėjoje, pažymėtas 48-ju numeriu. Pro jį praeidamas kiekvieną kartą prisimenu neramius jaunystės metus, kai šio namo antrame aukšte buvo įsikūręs Kauno darbininkų klubas "Internacionalas," kuriam 1919-1921 metais atiduodavau visą savo laisvalaikį. Ir ne tik laisvalaikį, bet visą save.

Klubas priklausė Lietuvos profesinių sąjungų Centro biurui, kuris vadovavo visoms krašto profesinėms sąjungoms. Tuo tikslu jis leido savo organą keturiomis kalbomis: lietuvių — "Darbininkų gyvenimą," rusų — "Rabočaja Žiznj," lenkų — "Życie robotniče" ir žydų — "Arbeiterleben." Žvalgybai vykdant įvairias represijas, suimant laikraščių redaktorius ir paties Centro biuro narius, laikraštis negalėjo eiti reguliariai, taip pat ir pats biuras negalėjo dirbti normaliai, bet į suimtųjų draugų vietą ateidavo kiti ir darbas ilgam nesustodavo. Stipriausiai laikėsi lietuvių ir žydų kalbomis leidiniai, nes rusų ir lenkų kalbomis būdavo sunkiau surasti redaktorių, o žvalgyba lyg tyčia prie jų daugiausiai kibdavo.

-: --:- -:-

Pribrendus reikalui nustatyti gaires tolimesniam darbui, Centro biuras buvo nutaręs sušaukti Lietuvos profsąjungų atstovų suvažiavimą, kuris turėjo įvykti darbininkų klubo patalpose 1919 m. gruodžio 24 dieną ,ir apie tai iš anksto paskelbė "Darb. gyvenime." Bet šiam suvažiavimui leidimą duoti valdžia delsė ir paskutiniu momentu pasiūlė jį atidėti. Toks pasiūlymas buvo padarytas tuo metu, kai jau nebeliko laiko suvažiavimui atšaukti, dėl to daug delegatų iš provincijų atvyko į Kauną.

Represijos

Atvykusieji profsąjungų įgaliotiniai tokiu valdžios poelgiu labai pasipiktino ir nenorėjo taip be nieko grįžti namo. Klubo patalpose jie padarė slaptą posėdį, kuriame visais dienotvarkėje paskelbtais klausimais priėmė nutarimus, ir rezoliucijų forma tie nutarimai, taip pat slaptai, buvo atsausdinti ir išdalinti delegatams.

Apie viską sužinojo žvalgyba ir ėmėsi žiaurių represijų prieš profesines sąjungas: suėmė ir į kalėjimą sukišo Centro biuro pirmininką J. Puodžiūną ir sekretorių P. Stiklių, išdraskė ir likvidavo Centro biuro raštinę su visais dokumentais, atėmė patalpas, kurias Centro biuras turėjo Ugniagesių g. 12a. Panašus likimas ištiko ir pavienes profsąjungas. Savaime aišku, kad negalėjo išeiti nė "Darbininkų gyvenimas." Tuo būdu sustojo ir apmirė visas profsąunginis veikimas.

Po tokio sunkaus ir nelemto smūgio profsąjungos vėl atsigavo tik po trijų mėnesių. Ir taip, 1920 m. gegužės 26 d. jos iš naujo atgaivino savo Centro biurą, kuris, neatgavęs savo ankstyvesnių patalpų, įsikūrė darbininkų klube. Pirmutiniame jo plenariniame posėdyje buvo nutarta sušaukti visos Lietuvos profesinių sąjungų suvažiavimą tų pačių metų birželio 20 dieną.

Tuo tarpu netikėtai prasidėjo visuotinis Kauno spaustuvių darbininkų streikas dėl kolektyvinės sutarties. Darbininkai reikalavo pasirašyti su darbdaviais kolektyvinę sutartį, kurios vienas punktas buvo nepriimtinas dviejų stambiausių spaustuvių — Valstybinės ir kunigų "Šviesos" — vadovams, būtent, kad darbininkai būtų samdomi tik per profesinę sąjungą. Dėl to kilo streikas ir Kaunas liko be laikraščių.

Dėl streiko ir pats Centro biuras atsidūrė keblioje padėtyje. Suvažiavimas paskelbtas, reikia profsąjungoms duoti tolimesnius nurodymus, o laikraščio išleisti negalima. Bet išeitis greitai buvo surasta. Streiko komitetas neprieštaravo, kad Centro biuras streiko metu išleistų savo laikraštį. Ir štai, pačiame streiko įkarštyje, birželio 5 dieną, išėjo eilinis, 6-asis "Darbininkų gyvenimo" numeris, nes penki pirmieji buvo išleisti metų pradžioje. O vedamojo straipsnio pirmieji žodžiai buvo: "Po keturių mėnesių pertraukos vėl pradedame leisti mūsų organą "Darbininkų gyvenimą..."

Tai buvo momentas, kai Kauno darbininkai tikrai pasijuto pasiekę savo galios viršūnę, o valdžia ne juokais įsiuto, pamačiusi išėjusį "Darbininkų gyvenimą," kai joks kitas laikraštis, net pats oficiozas "Lietuva," dėl streiko negalėjo išeiti.

Iš naujo prasidėjo žvalgybos siautėjimas, kratos, areštai. "Darbininkų gyvenimas" vėl buvo sustabdytas.

Tokiomis aplinkybėmis priartėjo suvažiavimo, kuris šį kartą rinkosi jau legaliai, atidarymo diena.

-:- -:- -:-

Valdžios pikti žygiai

Suvažiavimas buvo šaukiamas visos Lietuvos profesinių sąjungų C. biuro. Jo vardu buvo paskelbtas kvietmas į suvažiavimą ir nustatyta svarstomųjų klausimų dienotvarkė.

Jau iš vakaro suvažiavo gana apsčiai delegatų. Bet čia vietoje pasirodė, kad kur kas lengviau provincijoje išrinkti delegatus ir jiems atvažiuoti, negu čia, Kaune, atvažiavusiems darbininkų delegatams suvažiavimą įvykinti.

Tą pačią dieną (birž. 19 d.) buvo gautas iš miesto viršininko raštas, kad profesinių darbininkų sąjungų centras likviduojamas ir joks suvažiavimas negali įvykti.

Kuo remdamasis tas viršininkas likvidavo Centro biurą, buvo neaišku. Tiesa, keli Centro biuro nariai prieš patį suvažiavimą buvo areštuoti, bet tai dar ne pagrindas likviduoti patį biurą, kuris, kaip toks, veikė teisėtai ir jo uždarymas nė oficialiame rašte niekuo nemotyvuotas. Matėsi, jog tai buvo daroma tik tam, kad išardytų suvažiavimą.

Rytojaus dieną suvažiavusieji darbininkų atstovai pasiuntė delegaciją pas ministerį pirmininką Grinių. Jis delegacijai atsakė, kad negalįs nieko padaryti, kadangi toji įstaiga, kuri šaukusi suvažiavimą , esanti likviduota, tai nesą juridinio asmens, atsakingo už suvažiavimą. Bet principialiai prieš patį suvažiavmią ministras nieko neturįs.

Čia prisiėjo įsikišti seimo socialdemokratų frakcijos nariams. Pasitarus su atvažiavusiais delegatais buvo sutarta kreiptis antrą kartą tai pačiai delegacijai, į ministrą Grinių, dalyvaujant trims s. d. seimo frakcijos nariams. Tuomet Grinius sutiko leisti suvažiavimą atidaryti, jeigu s. d. frakcijos nariai ima sau atsakomybę už suvažiavimą. Iš delegacijoj buvusių s. d. frakcijos narių pusės buvo pareikšta, kad tokia atsakomybė už suvažiavimą imama ligi tolei, kol suvažiavimas nebus išrinkęs savo prezidiumo, kuris toliau faktinai ir bus atsakomingas už suvažiavimą. Su tuo Grinius sutiko ir, kad pagreitinus suvažiavimo leidimą, patarė su tam tikru min. pirmininko pasirašytu raštu nueiti pas miesto viršininką. Du s. d. seimo nariai, nuėję pas Kauno miesto viršininką ir įteikę jam tą raštą gavo atsakymą, kad jis, miesto viršininkas, negalįs ir teisės neturįs suvažiavimą leisti, reikią, girdi, kreiptis į vidaus reikalų ministrą. Palikus raštą pas miesto viršininką, buvo iš naujo kreiptasi į min. pirmininką Grinių. Čia Griniaus buvo pasakyta, kad jis pasikalbėsiąs su kuo reikią ir suvažiavimas galėsiąs įvykti 7 val. vakare.

Iš tikrųjų, apie 4 ar 5 val. buvo pranešta, kad suvažiavimas leistas ir, patikrinus atsivežtus delegatų mandatus, jis ir buvo atidarytas apie 8 val. vakare, birželio 20 dieną. Tą dieną tebuvo suspėta išrinkti prezidiumą ir išklausyti įvairių darbininkų organizacijų suvažiavimo sveikinimus, o taip pat buvo išrinkta tam tikra delegacija į min. pirmininką reikalauti paliuosavimo suimtųjų Centro biuro narių.

Tuomet tos dienos posėdis ir buvo užbaigtas, sutarus pradėti sekantį posėdį birželio 21 d. devintą valandą.

-:- -:- -:-

Užpuolimas

Ant rytojaus posėdis prasidėjo kiek vėliau, negu devintą valandą. Vykstant posėdžiui, maždaug apie 12 val., staiga ginkluota milicija užėmė visas darbininkų klubo duris ir pareikalavo pusvalandžiui pertraukti posėdį, nes esąs reikalas peržiūrėti ir patikrinti suvažiavime dalyvaujančiųjų pasus. Paklausus, kieno parėdymu tai daroma, buvo atsakyta, kad miesto viršininko įsakymu jie turį tuč tuojau perkontroliuoti visų pasus. Kuomet milicijos atstovui buvo pasiūlyta lukterėti, kol bus susižinota su Grinium, milicijos atstovas iš karto nenorėjo sutikti, bet pagalios sutiko pusę valandos palaukti, kol bus gautas atsakymas iš min. pirmininko. Apie tai buvo pranešta Griniui, kuris netrukus atvažiavo į darbininkų klubą. Jo įsakymu tuojau buvo nuimta sargyba ir milicijos atstovas sutiko pasitenkinti atvykusių delegatų sąrašo peržiūrėjimu, nedarant pasų kontrolės.

Vėliau Grinius, įėjęs į suvažiavimo salę, paprašė žodžio. Prezidiumas užklausė, kokiu reikalu min. pirmininkas nori kalbėti, ar jis nori suvažiavimą sveikinti, ar tik painformuoti. Griniui pasakius, kad jis norįs suvažiavimą ir sveikinti, ir kartu painformuoti, prezidiumas kreipėsi į suvažiavimą klausimu, ar duoti min. pirmininkui žodį, ar ne. Vienas iš suvažiavimo delegatų pasakė, kad geriausias būtų suvažiavimo pasveikinimas, tai paliuosavimas tebesėdinčių kalėjime Centro biuro narių, ir kol jie nebus paliuosuoti, suvažiavimas negali priimti iš min. pirmininko jokių sveikinimų. Didele balsų dauguma nutarta duoti min. pirmininkui balsą tik informacijos tikslams. Grinius kalbėjo, kad Lietuva ne tik demokratinė, bet ir teisių respublika, ir tuo norėjęs pabrėžti, kad jis negalįs padaryti to, kas prieštarauja veikiantiems įstatymams. Jo kalba buvo ramiai išklausyta ir po to pereita vėl prie dienotvarkės punktų.

Kitas užpuolimas

Darbas ėjo ramiai iki pat prievakario, bet prievakaryje vėl kieme ir prie visų durų atsirado ginkluota sargyba iš kareivių ir milicijos, ir iš kiekvieno išeinančio iš darbininkų klubo buvo reikalaujama paso. Nors buvo kreiptasi vėl į min. pirmininką, bet jis nurodė tuo reikalu kreiptis į vidaus reikalų ministrą. Vidaus reikalų ministras, užklaustas, ar su jo žinia ir sutikimu darbininkų klubas apstatytas ginkluota sargyba ir kontroliuojami suvažiavusių darbininkų atstovų pasai. Gavus atsakymą, kad su jo žinia ir sutikimu, teko nusileisti prieš ginkluotąją jėgą.

Kontroliuojant pasus buvo sulaikyti trys delegatai, bet jie nebuvo areštuoti, tačiau laike paties suvažiavimo buvo areštuoti keli darbininkai kauniškiai.

-:- -:- -:-

Iš to, kas čia atpasakota, galima maždaug teisingai įsivaizduoti, kokiom sąlygom dirbo profesinės sąjungos Lietuvoje anais laikais, o taip pat kokie buvo santykiai tarp darbininkų ir lietuviškos buržuazinės valdžios.

San Francisco, Calif.

Piknikas liepos 14 dieną

Birželio 23 d. įvyko LLD ir LDS susirinkimas draugų Sutkų bute. Dienos grožis sulaikė nekurius narius nuo susirinkimo pareigų. Tačiau susirinkimo eiga buvo gyva ir konstruktyvė. Tarp kitų tarimų, nutarta turėti pietus bei pikniką Geln Ellen, Cal. **liepos 14 d.,** pas svetingus Zalogus. Zalogų sodyba jauki, ot, rodos, ten esant, kad esi kur nors vasariniame kurorte. Prie to, mūsų darbščios virėjos pažadėjo paruošti pietus, kurie bus neužmirštami. Jau žinome iš praeities, kad pas mūsų darbščias moteris randasi daug gabumų patiekalų ruošime. Tuo būdu kviečiame ir raginame, kad visi atsilankytumėt!

J. Ginaičiui palinkėjome ilgų metų

Mūsų Valė Sutkienė, kuri visada pilna įvairių planų, kažkaip sužinojo, kad mūs darbštaus Jono Ginaičio gimtadienis birželio 21 d. Tad jinai ta proga paruošė dėl jo puotą ir palinkėjome jam sveikų ilgų metų. Po skanių vaišių draugai sumetė 20 dolerių "Laisvės" ir "Vilnies" reikalams, abiem po 10 d. Taip užsibaigė gražioje nuotaikoje graži birželio 23 dienos popietė.

Mūsų išvykos

Pas mus išvykų bei pokylių nestoka, nepaisant to, kad didelės publikos ir neturime. Pav., gegužės 19 d. įvyko sėkmingas išvažiavimas į Santa Cruz, Cal., tai mūsų gerųjų draugų Karosų vasarnamyje, kur milžinai raudonmedžiai veik siekia padangę. O birželio 16 d. įvyko taip pat sėkmingas išvažiavimas į Santa Cruz, Cal., tai geraširdžių Mačiulių šeimos vasarnamyje, kur irgi Kalifornijos raudonmedžiai turi apjuosę jų visą jaukų namą.

Apgailėtina, kad mūsų Jonas Benekeraitis - Baker skundžiasi su savo sveikatos negalumais. Mes jo visada pasigendame sueigose. Tačiau, kad jis dažnai ir negali atvykti į sueigas, bet dažnai prisiunčia dovanų parengimams ir kartu širdingu patarimų draugams. Linkime jam greit susveikti.

S. F.

UNIVERSITETAS PAKEITĖ NUSISTATYMĄ

Per paskutinius dvyliką metų stambusis Californijos valstijos universitetas buvo uždraudęs studentams kviesti komunistus kalbėtojus. Dabar universiteto vadovybė tą neprotingą nusistatymą pakeitė. Nuo dabar ir šio universiteto studentai turės pilną laisvę išgirsti ir komunistus kalbėtojus. Tai didelis laisvės laimėjimas.

Bostonas. — Trečiu kartu narūnai buvo nusileidę giliai į jūrą, bet nepastebėjo submarino "Tresher" jokių pėdsakų.

M. Sluckis

Jeigu turėtumėt mano akis!

(Pabaiga)

"Ačiū dievui!"—atsikvėpė kai kas, labai jau nemėgęs ramybės drumstėjo Benedikto. "Dievas visagalis!"—džiaugėsi davatkos moterys bedievės Aldonos pažeminimu. Kaip nuodėgulis pelenuose ėmė rusenti viltis ir tėvų širdyse. Gal dabar, kai to kreivuolio, to Benedikto nebėra, duktė, nors ir pavėluotai, sugrįš į protą? Juo labiau kad Ilgūnas, prie vokiečių spekuliuoti ėmęs, vis dar nevedė ir po senovei kėlė skrybėlę.

Saldžiai pas tėvus valgiusi, minkštai gulėjusi, netgi savo plikio Benedikto lepinta,—įsivaizduojat, kad jai lyg mažai mergytei pirkdavęs—Aldona juodžiausių darbų nesibijo. Nieko nepadarysi, su karu iš tikrųjų žemėje visa kitaip apsivertė, nors žmonės ir nepradėjo galvomis vaikščioti. Baltos Aldonos rankos ,rodos, tik glamonėms sutvertos, eižėjo nuo šalčio, pūslėjo nuo kastuvo koto. O ji nesiskundė, neaimanavo, lyg visą gyvenimą būtų žlugtą velėjusi, miestelėnų daržus smaigsčiusi. Išeidavo net pas ūkininkus uždarbiauti, bulvių, runkelių kasti, linų rauti. Sunkus darbas jos neįveikė. Grožio, sveikatos buvo sklidina kaip medaus korys. Krautuvininkas Ilgūnas laižėsi, į tą medų žiūrėdamas, dovanų jai pasiųsdavo. Na, kokios karo metais dovanos? Visa, kas valgoma ir nuodėmingą kūną pridengia. Aldona vis tik nepaliesdavo Ilgūno ryšuliukų. Nuspirdavo juos į šalį, lyg tai būtų pramuštgalvių prievilas, numestas viduryje gatvės lengvatikiams išjuokti.

—Ko gi tu spyriuojiesi kaip ožka? —įkalbinėjo Aldoną moterėlės iš didelio širdies gerumo. — Džiaugtumeis, kad ponas Ilgūnas dar sutinka gerti iš šulinio, į kurį tas "zimagoras" prispiovė...

Kai negelbėjo šita gudrybė, moterys griebėsi kitos.

—Ilgai čia moteris žydi? Kaip ta obelis pavasarį. Nepamatei, jau ir pabiro lapeliai... Kam taupai save lyg cukrų? Benediktas vis tiek po velėna, jam nebereikalinga...

Aldona, keista, nepyko, tik juokėsi. Jeigu iškoliotų, į plaukus kibtų, dar būtų suprantama. Žiūrėk, ir vėl ji kaip ta katė su pele dantyse:

—Jeigu turėtumėt mano akis!

Na, tokių akių, kurios kiaurai velėną matytų, dar niekas neturėjo ir neturės. O jeigu su velnio pagalba tenai ir žvilgtelėtų kas, tai Benedikto tikrai neatgaivintų.

Taigi Aldona vėl visus piktino. Ir ne tik tuo, kad negrįžta pas tėvus, kad nerodo jokio palankumo Ilgūnui, kiek savo nenoru gyventi taip, kaip visi.

Vis dėlto, matyt, neapsiėjo be raguotojo pinklių, nes—įsivaizduokite!—Aldona tikrai matė, ko nematė visas miestelis. Vieną dieną žmonės išgirdo Benedikto balsą. Išgirdo iš labai toli, iš Maskvos, uždarę visas langines ir užgesinę visas šviesas. Benediktas kalbėjo ne kam nors kitam,—jai, savo Aldonai. Tartum nieko pasaulyje nebūtų—tik jiedu, rankomis susitvėrę.

—Gyvas aš ir sveikas, Aldute, nesirūpink,—pasakė jis, lyg regėtų ją iš tolių toliausių ir kaip mat galėtų ta savo trumpa koja atstriksėti. — Kariauju, tai yra tam žvėriui fašistui duobę rausiu. Daug jų esu iškasęs, įveiksiu ir šitą. Glaudžiu prie kareiviškos krūtinės ir bučiuoju.

Ką ką, laižytis tikrai mėgo tas Benediktas. Koks buvo, toks ir paliko. Tiktai kalbėjo jis sklandžiai, kaip iš rašto. Tenai jį gerokai, matyt, pakaustė.

—Gyvas tai gyvas, bet parsiveš ruskelę,—savaip išsivertė jo žodžius moterėlės, perduodamos naujieną Aldonai.

Nuo tos žinios, kad Benediktas apsiskelbė, Aldona dar labiau sužydėjo. Niekad anksčiau tokia smagi neplušėjo, niekad eidama taip plaukte neplaukė, nors dėvėjo suėiurusią suknelę ir braukė grindinį medpadžiais. Nei jai karas, nei jai kokios panikos. Lėktuvais danguje, kurie šaudo ir mėto bombas, lyg kokiais balandžiais džiaugėsi. Žiūri sau aukštyn, užvertusi galvą, pražiojusi dailias lūpas, rodos, tuoj ims mana snigti. Visi spėlioja: karo priešininkus lygina, vieni vienu, kiti kitu abejoja, o ji šypsosi kaip rasos nupraustas obuolys, ir tiek.

Vis dėlto Aldona per anksti džiūgavo ir tuo savo džiūgavimu žmones erzino. Gyvas tai gyvas liko Benediktas, svetimos moters irgi neparsivedė, bet koks ten jo ir parėjimas. Parklibikščiavo su ramentu!

Juk ir anksčiau buvo ne koks galinčius, ne koks gražuolis — tikras kreivakojis. O čia karas, matyt, norėjo jo koją prailginti, bet ne tą pačiupo. Kairės kojos, tos sveikosios, vien kelnių kiška liko. Jeigu pamatysit jį su abiem—netikėkit. Tai odinė girgždа. Tyliai, tyliai, vos gali išgirsti. O ir veide, dešiniajame skruoste, melsva gėlė žydi. Mat, skeveldros skruostą sukapojo. Štai koks grįžo Benediktas! Tiesa, žvanga jam ant krūtinės medaliai. Bet kokie medaliai, sakykite, atstoja žmogui sveiką kojа ir nesužalotą veidą? Beje, gražus jis ir taip niekuomet nebuvo.

O Aldona? Ką Aldona? Gal nustėro iš siaubo, gal pabėgo pas tėvus, į protą sugrįžo? Kur tau! Myli jį dar karščiau, popinasi kaip su mažu ir, net žmonėms žiūrint, bučiuoja. Ką jūs galvotumėt, bučiuoja? Ogi tą biaurią žaizdą ant skruosto. Sako, namuose ji sėdasi ant grindų ir glosto, myluoja jo negyvą koją, jo odinį protezą. O jeigu koja gyva būtų, sakykite, būtinai reikia ją laižyti?

Miestelyje po karo daug kas pasikeitė. Namai kitokie, senų daug išgriauta, naujų daug pastatyta. Nepasakysi, pakito ir žmonės. "Zagso" niekas nesibaido ir vaikus be didelio sąžinės graužimo metrikuoja. O vis dėlto pasitaiko nemažai ir tokių, kurie dar sprendžia vis tą pačią mįslę ir patyliukais kvočia ją, tą Aldoną: kaip galinti su tokiu invalidu, su tokia lūžena gyventi—ji, tokia dar graži, tokia sveika moteriškė?

Ir žinote, ką Aldona atsako, nors dangus ją ne kartą už tuos žodžius baudė. Šiaip ar taip, tie žodžiai juk šventvagiški:

—Jeigu turėtumėt mano akis!

Na, iš tikrųjų pasakykite kas nors pagaliau, kokios gi jos, tos nuostabios Aldonos akys?

Nurimti negaliu

Negaliu prisiminimuos skęsti,—
Į rytojų nukeliu svajas.
Ką aš rytdienai galiu atnešti?
O rytojus—ką jis man atneš.
Vakar šios dienos nekantriai laukiau,
Šiandien audžiu dainą ateities.
Man vis maža laimės, juoko, džiaugsmo.
Noriu rytdienon rankas ištiest.
Vakarykštės laimės neieškosiu,—
Nuostabesnę ateičiai kuriu.
Jeigu laimei neturiu aš soties—
Ir nurimti teisės neturiu.

Elvyra Kubiliūtė

Galingi svertai

Virš uosto rankom iškeltom palinkę,
Gimnastikuojasi kranai.
Šiaip tuščia... Vien tik kroviniai aplinkui,—
Prie pulto sėdi sau žmogus ramiai.
Dangoraižius sukrauta—plokštė paskui
Plieninės gervės ilgakaklės; [plokštę
Iš kolei kas neleistinų regėti bokštų
Žvalgyt dangaus raketos pajuda atkaklios.
Dar penkmetis, septynmetis.. Gyventi verta!..
Virs rojum šalys, kur nūn karstos meškos;
Planetos ašį suktels geležiniai svertai
Ir švystelės gal Šiaurės polių už Aliaskos?

J. Subatavičius

1963. III. 7

Liaudies meno meistrų tobulinimo universitetas, veikiantis prie Kauno profsąjungų kultūros rūmų, yra vienintelis Tarybų Lietuvoje. Universitete mokosi 130 liaudies meistrų. Daug naujų ir naudingų žinių įgyja klausytojai užsiėmimų metu. Čia rengiami bendri ir sekciniai užsiėmimai tapybos, dailiosios tekstilės, keramikos, medžio raižybos temomis.

Nuotraukoje: liaudies meno meistrų tobulinimo universiteto klausytoja Marija Palionienė (centre) apžiūri darbus.

Justas Paleckis

Kova už demokratiją--kova už socializmą

Šiais laikais pasaulyje nėra tokių jėgų, kurios neskelbtų save demokratiškomis. Net Ngo Din Djemas, net Salazaras nepraleidžia progos susieti demokratijos sąvoką su savo valdymu.

Tema apie demokratiją turi didelę reikšmę tiek šalyse, einančiose socialistiniu keliu, tiek kapitalistinėse šalyse, kur demokratijos ir laisvės šūkiais dangstosi įvairiausi reakciniai režimai ir reakcingiausios partijos bei grupės. Tad diskusijos apie demokratiją, jos sąvoką ir esmę visada yra aktualios.

Šį kartą kalbėsiu apie Suomijos draugų pasiūlymu surengtą tarptautinį nuomonių pasikeitimą tema "Komunistai ir demokratija," įvykusį š. m. sausio mėnesį Prahoje, kuriame man teko dalyvauti. Jį organizavo komunistų bei darbininkų partijų teorinis ir informacinis žurnalas "Taikos ir socializmo problemos." Diskusija, kurioje dalyvavo daugiau kaip 20 šalių kompartijų atstovai, vyko trimis aspektais: 1) Kova už demokratiją ir socializmą kapitalistinėse šalyse, 2) Tariamoji ir realioji laisvė; visuomenės ir asmens laisvė dabartinėje ideologinėje kovoje, 3) Socialistinė demokratija: pasiekimai ir perspektyvos.

Pranešimuose ir kalbose tais klausimais buvo išdėstyti teoriniai apibendrinimai, apžvelgta konkreti padėtis įvairiose šalyse ir iškelti praktiniai komunistų partijų uždaviniai toje kovoje.

Bendroji nuomonė

Visas tarptautinis komunistinis judėjimas šiandien vieningai pripažįsta, kad kova už demokratiją yra "kovos už socializmą sudėtinė dalis," kaip pasakyta TSKP Programoje.

Apie įvairumą sąlygų, kuriomis buržuazinė - demokratinė revoliucija gali peraugti į socialistinę revoliuciją, plačiai parašė V. Džeratano (Italija), kurio pranešimas buvo gautas ir perskaitytas simpoziume. Jis pažymėjo, kad buržuazijos socialinės jėgos, siekiančios sau naudingos buržuazinės revoliucijos, visada ieško kompromiso su reakcingomis grupėmis ir nenori iki galo vykdyti demokratinius reikalavimus. Todėl revoliucijoje, kuri savo pabūdžiu buvo buržuazinė - demokratinė, Leninas skyrė darbininkų klasei avangardinį vaidmenį ir kėlė uždavinį būti hegemonu kovoje už demokratiją. Spręsdama tą uždavinį ir vykdydama iki galo buržuazinę - demokratinę revoliuciją, Rusijos darbininkų klasė užtikrino sau socialistinės revoliucijos prielaidas ir atvėrė į ją duris. Nors Leninas darė skirtumą tarp tų dviejų revoliucijų, jis tuo pat laiku matė tarp jų nenutraukiamą ryšį.

Tokiomis tarptautinėmis sąlygomis, kai pasaulinė socializmo sistema pasidarė žmonių visuomenės vystymosi lemiamu faktoriumi, tas nenutraukiamas ryšys tarp demokratinės ir socialistinės revoliucijų turi dar labiau sustiprėti ekonomiškai atsilikusiose šalyse, kuriose dar galima vykdyti buržuazinių - demokratinių revoliucijų uždavinius.

Skirtumas sąlygose

Tačiau kitoks tos problemos pobūdis išsivysčiusioje kapitalistinėje šalyje, kokia yra Italija. Ten jau seniai išsemtos buržuazinės - demokratinės revoliucijos teikiamos galimybės. Vieninteles pribrendusia ekonominiu atžvilgiu revoliucija tokioje šalyje gali būti tik socialistinė revoliucija. Kai kalbama, kad kova už demokratiją yra sudėtinė dalis kovos už socializmą šiose šalyse, negalima vien remtis teze apie nenutraukiamą ryšį tarp buržuazinės - demokratinės ir socialistinės revoliucijų.

Kovoje prieš fašizmą Italijoje įvyko liaudies demokratinė revoliucija, buvo išvaduota liaudis, iškovota respublikinė konstitucija, atidaranti kelią į gilius socialistinius pertvarkymus. Tos demokratinės revoliucijos turinys dar nebuvo tiesioginis socializmo laimėjimas, bet tai nebuvo ir buržuazinės demokratijos paprastas atkūrimas: tos revoliucijos turinys buvo **demokratinis pasistūmėjimas socializmo link.**

Tuo būdu demokratinė ir socialistinė perspektyvos pasirodė glaudžiai susijusios tarpusavyje, jos susiliejo į vieningą revolucinę perspektyvą. Kalbą čia ne apie dvi revoliucijas, o apie vieningą revoliucinį procesą, kuris nuėjo žiauraus pilietinio karo išbandymus ir dabar galėjo išsivystyti taikiu būdu per masinį judėjimą, kuriame dalyvauja įvairios politinės jėgos, besiremiančios darbininkų, valstiečių, inteligentų ir vidutinių miestelėnų sluoksnių sąjunga. Italijos komunistų partija sugebėjo išsilaikyti to demokratinio judėjimo priešakyje, nepaisant reakcijos siautėjimo. Socializmui stiprėjant pasaulyje, socialistinėms šalims vykdant taikaus sambūvio politiką, Italijos ekonomikai vystantis kapitalistinės krizės naujos fazės sąlygomis, susidaro naujos galimybės, palankios pasistūmėjimui į socializmą.

Apie padėtį Prancūzijoje.

Kalbėjęs apie kovos sąlygas savo šalyje, **Prancūzijos** parlamento deputatas R. Blanže primine apie Liaudies fronto reikšmę, ginant demokratiją prieš fašizmą antrojo pasaulinio karo išvakarėse ir apie šlovingas Prancūzijos liaudies tradicijas kovoje už demokratiją, pažangą ir socialinį teisingumą.

Prancūzijos buržuazija savo interesais išnaudojo valstiečių ir vidutinių miestelėnų paramą. Bet auganti kapitalų koncentracija monopolijose vis labiau pakerta tų sluoksnių ekonominį pagrindą, ir buržuazija netenka jų paramos. Darbininkų masės, nepaisant visų buržuazijos pastangų, lieka ištikimos komunistų partijos politikai. Užtat Prancūzijos buržuazija griebiasi diktatūros priemonių. Falsifikacijų ir machinacijų pagalba ji sumažino darbininkų klasės, o taip pat valstiečijos ir vidutinių sluoksnių įtaką parlamente.

Tokiomis sąlygomis Prancūzijos Komunistų partija tęsia kovą už demokratiją, panaudodama parlamentinį kelią, o kartu ir telkdama į kovą už demokratiją liaudies mases. Stiprėja ryšiai tarp demokratinių jėgų, pasiryžusių kovoti prieš de Golio vienvaldystės režimą. Prancūzijos Kompartija laikosi to nusistatymo, kad bendradarbiavimas tarp komunistų ir kitų demokratinių partijų galimas ir reikalingas ne tik naujam demokratiniam režimui įkurti, bet ir kovai už socializmą.

Draugas R. Haks iš **Olandijos** kalbėjo apie žymius pasikeitimus Vakarų Europos šalių liaudies masių kovoje prieš monopolistinį kapitalą. Kubos krizė žmonėms parodė, kad Tarybų Sąjunga ir apskritai komunistai nenori karo. Tarybų Sąjungos ir asmeniškai N. Chruščiovo veiksmai laimėjo daugybę naujų šalininkų taikaus sambūvio idėjai. Liaudies masės vis garsiau reikalauja nusiginklavimo, "šaltojo karo" likvidavimo, santykių su socialistinėmis šalimis pagerinimo. Tai rimtas smūgis antikomunizmui.

Tų įvykių akivaizdoje didėja ir Olandijos liaudies masių aktyvumas, kovojant už demokratiją. Keliami reikalavimai, kad Olandija išeitų iš NATO ir pasirinktų neutralumo politiką, liautųsi dalyvavus ginklavimosi varžybose. Diskusija, kuri vyko dėl karo ir taikos problemų Olandijos socialdemokratų partijoje, rodo, kad jos masėse didėja nepasitenkinimas antikomunistine tos partijos vadovybės politika ir auga pritarimas taikaus sambūvio idėjai.

Vokietijoje

Vakarų Vokietijos Kompartijos atstovas nupiešė šiurpų reakcijos, militaristų ir už jų nugaros stovinčių kapitalistinių monopolijų siautėjimo vaizdą Adenauerio viešpatijoje. Šiandien kapitalo koncentracija monopolijų rankose ir tų monopolijų įtaka valdžiai dar didesnė, negu hitlerinio režimo laikais. Šiandien 200 stambiausių akcininkų grupė valdo daugiau kaip 85% akcinio kapitalo. Ši grupė diktuoja vidaus ir užsienio politiką, ji išnaudoja ekonominę, mokesčių ir finansų politiką savo turtams didinti kitų gyventojų sluoksnių sąskaita. Su ta politika susijęs ir liaudies demokratinių teisių likvidavimas, visų pažangesnių jėgų persekiojimas. Policijos ir šnipų aparatas pralenkia hitlerinį aparatą. Gestapininkai užima vadovaujančias pareigas policijoje, o teismuose vyrauja kruvinieji hitleriniai teisėjai.

Padėtis Vakarų Vokietijoje dabar būdinga tuo, kad iš vienos pusės, Adenauerio vyriausybė dar labiau stiprina agresyvią užsienio ir vidaus politiką, stengdamasi įgyti atominį ginklą, nori įkurti atvirą klerikalinę diktatūrą, bet, iš kitos pusės, plinta judėjimas už demokratijos gynimą.

Antai, Vokietijos profsąjungų susivienijimo VI suvažiavimas priėmė nutarimus už demokratinių teisių gynimą ir prieš įstatymus dėl nepaprastos padėties įvedimo. Kalbėdamas prieš ypatinguosius įstatymus, metalistų profsąjungos pirmininkas pasakė: "Ypatingieji įstatymai siekia totališkai pajungti gyventojus totaliniam karui, kuriam, kaip matyti, vykdomi pasiruošimai." Reikšminga buvo taip pat plačių sluoksnių reakcija į vyriausybės priemones prieš žurnalą "Der Špiegel," dėl ko teko pašalinti karo ministrą Štrausą. Susirūpinimas dėl militaristų provokacijų ir demokratinių teisių varžymo apima vis platesnes socialdemokratų mases. Vakarų Vokietijos darbininkams žymią įtaką daro socialistinės statybos pasiekimai Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, parodantys, kad žymi dalis vokiečių tautos sugeba tvarkytis be kapitalistinių monopolijų, be dvarininkų ir kitokių išnaudotojų.

Ir Ispanijoje

Apie reikšmingus pasikeitimus **Ispanijos** politinėje būklėje kalbėjo M. Azkarate. Prieš frankistinę diktatūrą jungiasi plačių antifeodalinių ir antimonopolistinių sluoksnių jėgos. Įdomus ir svarbus reiškinys yra tas, kad gausiai į antifrankistinę kovą stoja toji ispanų karta, kurioje susimaišė "nugalėtojų vaikai" ir "nugalėtųjų vaikai." Jiems pilietinis karas teturi tik istorinę reikšmę, o frankistinė diktatūra — tai tragiška dabarties realybė, kuri uždaro kelią į ateitį. Mieste ir kaime, fabrikuose, universitetuose, dvarų kumetynuose — visur jaunimas keliasi prieš frankizmą, rodydamas drąsos ir pasiryžimo pavyzdį. Teisinga Ispanijos komunistų partijos politika užtikrino darbininkų klasės vadovaujamą vaidmenį antifrankistinėje santarvėje. Apie tai liudija grandioziniai streikai, įvykę praėjusių metų balandžio ir gegužės mėnesiais. Ne tik socialistų tarpe stiprėja srovės, siekinačios bendrauti su komunistais, bet sąjungininkų atsiranda ir tarp pažangesnių buržuazinių veikėjų bei grupių, o taip pat nepatenkintų diktatoriniu režimu kai kurių katalikiškų sluoksnių.

Draugai E. Tuomenin ir T. Lechen pasakojo apie kovą už demokratiją **Suomijoje,** kur įmonių savininkai ir buržuazijos bei oportunistų vykdoma skaldymo politika trukdo darbininkams vieningai kovoti už savo teises. Kur darbininkams pasiseka veikti išvien, jie laimi. Taip buvo pasiekta, kad būtų priimtas įstatymas apie darbininkų įgaliotinius ir darbininkų komitetus įmonėse. Tačiau savininkai nepaiso to įstatymo ir neleidžia rinkti įgaliotinių bei steigti komitetus. Buržuazinės ir oportunistinės partijos trukdo parlamente priimti darbininkams ir darbo valstiečiams naudingus įstatymus. Komunistai ir liaudies demokratai turi apie trečdalį vietų parlamente ir daug vietų municipalitetuose.

(Bus daugiau)

Richmond, Va. — Cionai didesnėse valgyklose jau patarnauja negrams.

PHILADELPHIA, PA.

Mano ir visų gerai pažįstamas ir mylimas Pranas Buknys jau 75 metų amžiaus. Tai gražus skaičius metų. Buknį pažįstu per daugelį metų, tai tykaus būdo žmogus, mokantis sugyventi draugiškai su visais, per eilė metų "Laisvės" gaspadorius, tinkamai einąs savo pareigas.

Jonas Gasiūnas, 70 metų, ilgametis LDS prezidentas, "Laisvės" bendradarbis. Plačiai abu žinomi mūsų senos kartos veikėjai. Tad priimkite nuo manęs Jums abiem širdingus, draugiškus, linkėjimus.

Robert Kennedy kalbėdamas Philadelphijoje 175 metų konstitucijos priėmimo proga pasakė: Mes per daugelį metų raminome mūsų juodspalvius žmones civilėmis teisėmis, bet neištesėjome jas duoti. Jų kantrybė išsisėmė ir jie kovoja už savo teises. Kam patinka ar nepatinka, bet laikas skaitytis su gyvenimu, suteikiant jiems civiles laisves.

Plieno darbininkų unijos kontraktas su kompanijom sutiktas nevienodai. Vieni džiaugiasi, kad išvengta streiko, bus daugiau darbų, bet dalis sako, uždarbis nepakeltas, tuo tarpu reikmenų kainos kyla, taksai kyla, tik uždarbis ne.

New York Shipbuilding Corp., Camden, N. J., pasirašė dvejų metų kontraktą su International Brotherhood unija, pakeliant pirmais metais 7 centus, antrais 9 centus valandai ir duodant teisę pasitraukti į pensiją sulaukusiems 62 metų.

Kolsman Motor kompanijos darbininkai randasi kovos lauke jau šešios savaitės. Kompanija nelinkus derybų keliu rišti nesutikimus ir sako kelsianti dirbtuvę į kitą miestą. Streikui vadovauja International Association of Machinists unija.

Kelio 611 vedimo darbininkai kovoja už streiko laimėjimą 8-nios savaitės. Streikui vadovauja inžinierių lokalas 542.

Šiais metais mirė du LLD 10-tos kuopos nariai. Didesniuose parengimuose visi užimti darbais, nėra progų verbuoti naujus narius, betverta kuopiečiams kreipti dėmesį į tai. Mažai yra tokių, kurie patys įsirašo nepakalbinus.

Negrų kova plečiasi. Birželio 21 d. jie nedirbo pagerbdami žuvusį Medgar Evers, ir suruošdami eiseną prie miesto rotušės. Likvidavimas segregacijos nevyksta. Padėtis rimta.

Atlantic City, N. J., laimėjo demokratų 1964 metų suvažiavimui vietą. Philadelphia norėjo, kad suvažiavimas įvyktų Philadelphijoje, bet nepavyko, nepasitenkinimas politiniuose rateliuose.

Birželio 24 d. Convention svetainėje įvyko kumštynės, ėmėsi Sugar Ray Robinson su Gairdello. Gairdello laimėjo

Draugė S. Matulienė virš keturių savaičių randasi University of Pennsylvania ligoninėje. Jai padaryta rimta operacija, dešinėje kojoje kraujo cirkuliacija neveikė; sudarydavo skausmus, negalėdavo vaikščioti. Operacija nebuvo lengva, kuomet jos širdis silpna, bet sunkumai nugalėti ir ligonė laipsniškai eina geryn.

Draugų Puodžių sūnus, 44 metų amžiaus, birželio 24 d. mirė, palikdamas moterį ir du vaikus. Užuojauta tėvams ir likusiai našlei.

Miestas įteikė ultimatumą kontraktoriam, turintiem miesto statybos darbus, panaikinti diskriminaciją, kitaip panaikins padarytus kontraktus ir ateityje negalės gauti miesto darbų. Kontraktoriai sako: Jeigu tas bus vykinama, tai jie eis į teismą.

Budd kompanija statys 600 "stainless" plieno požeminiams traukiniams vagonų New Yorko miestui, vertės 68 milijonų dolerių. Bus keliem šimtams darbininkų darbų per ilgą laiką.

Philadelphiečiai pasitenkinę vykimu į Baltimorės pikniką birželio 23 d. Buvusieji piknike sako, kad kelionė ir piknikas patiko. Tai tradicinė, metinė philadelphiečių išvyka į baltimoriečių gegužinę "Laisvės" paramai.

Pilietis

Rochester, N. Y.

Rochesteriečiai labai pasitenkinę, susilaukę taip ilgai laukto koncerto. Koncertas visais atžvilgiais buvo sėkmingas. Rochesteriečiai niekados neužmirš Brooklyno dainininkų, nes jie neapvylė rochesteriečių lūkesčio.

Apie programą nerašysiu, nes bus kam ir be manęs parašyti. Aš tik noriu atkreipti Rochesterio lietuvių dėmesį į tai, kas buvo skleidžiama tūlos "taradaikos" tarp vietos lietuvių prieš koncertą. Minima "taradaika," kai tik sužinojo, kad yra rengiamas koncertas Gedimino svetainėje, pradėjo skleisti propagandą, kad koncertas nebus sėkmingas, nes bus pikietuojamas. Bet, matydama, kad ji neturi pasekėjų, pradėjo lakstyti po karčiamas ir ieškoti pikietuotojų, ypač dipukų tarpe. Tūliems siūlė net po dešimkę. Bet dipukai iš "taradaikos" tik pasijuokė, nes ją visi gerai pažįsta ir nesutiko nei vienas eiti pikietuoti.

Galima sakyti, kad mūsų miesto dipukai žymiai žmoniškesni už čikagiškius, kurie redakcijoms langus daužo.

Koncertas buvo vienas iš pasekmingiausių. Svetainė buvo perpildyta klausytojų, net buvo ir dipukų, ir visi koncertą gyrė.

Dabar mūsų "taradaika" nežino nei ką daryti. O Rochesterio progresyviai lietuviai laukia kito tokio parengimo. Ir aš manau, kad mūsų darbštieji draugai ir draugės mūs neapvils.

Gaila, kad draugas Barauskas susirgo.

Dailės Mylėtojas

Bagdadas. — Irako valdžia sako, kad ji smarkiai sumušė kurdus ir iš jų atėmė penkis miestelius.

Yucaipa, California

Levanai atžymėjo auksinę sukaktį

Birželio 23 d. Ignas ir Anna Levanai puikiai atžymėjo savo 50 metų arba auksinę ženybinio gyvenimo sukaktį.

Levanai gyvena Redondo Beach, Calif., ant kranto Pacifiko. Jubiliejaus puotą surengė jų sūnūs ir jų šeimos Torrance, Calif., sūnaus Leo rezidencijoje. Buvo sukviesta svečių ir viešnių iš plačios apylinkės. Visi buvo puikiai pavaišinti. Anna Levanienė pakvietė savo sūnų pianu akompanuoti, o ji puikiai sudainavo porą amerikoniškų ir porą lietuviškų dainų. Kadangi radosi buvę geri dainininkai, Alfonsas Casper, Los Angeles laidotuvių direktorius, ir gerai žinomas operetes "Kada kaimas nemiega" rašytojas Walteris Raila, tai Levanienė nepraleido progos ir su jais sudainavo porą duetų. Įdomu ir tas, kad Levanienės sūnus puikus pianistas, o motina atsižymėjus dainininkė. Pažmonyje dalyvavo iš Chicagos Dr. Prusis su šeima ir A. Levanienės sesutė.

Trumpai apie Levanų praeitį

Pradžioje 1946 metų, nuvykus į Los Angeles, pirmu syk man buvo proga susitikti su drgg. Levanais. Nors aš jau buvau girdėjęs apie jų veiklą pirmiau, bet nuo tada suėjom į glaudesnę pažintį. Meno veikloje, aš juos pamačiau vaidinant operetę "Kada kaimas nemiega". Vėliau dažnai susidurdavom Laisvės choro pamokose ir kt. Per eilę metų d. Levanienė buvo losangeliečių žvaigždė koncertuose ir veikalų vaidyboje. Abu jie yra nariai. LDS ir LLD. Niekuomet neatsisakydavo paremti darbininkišką spaudą ir kitokius svarbius darbininkiškus reikalus.

Vėlesniu laiku, gyvenimo aplinkybėms susidėjus, gyvena nuošaliai nuo lietuvių, todėl negali taip veikti, kaip veikė pirmiau. Kadangi jiedu atžymėjo 50 metų ženybinio gyvenimo, tai galim žinoti, kad jau ne jaunuoliai. Bet Onutė dar gan energinga, visados linksma, mėgsta dainas, muziką. Ignas Levanas yra turėjęs skaudžią auto nelaimę, tai tas jam atėmė daug energijos ir sveikatos.

Dėl gražesnio atžymėjimo savo auksinio jubiliejaus, drg. Levanai aukojo $25 "Vilniai", taipgi nepamiršo ir ateivių gynimo. Prie jų prisidėjo ir kiti pavieniai, aukojo ateivių gynimui:

Onutė	$5.00
J. ir M. Dementis ..	5.00
Chas Pečiulis	2.00
M. ir A. Pukiai	1.00
J. ir M. Alvinai	1.00
W. R.	1.00
M. R.	1.00
Viso	$16.00

Nuo savęs linkiu Levanams linksmaus gyvenimo ir geros sveikatos.

Ligonis

Neseniai staigiai susirgo Jokūbas Aidukas, San Bernardino ligoninėje jam padaryta operacija. Dabar ligonis laipsniškai sveiksta, ir trumpoje ateityje mano vykti į namus.

M. Alvinienė

Miami, Fla.

Politikieriai skuta piliečius

Makartizmo laikais pas mus buvo mada, skiriant ar renkant asmenį į valdininkus, kad patirti, ar jis tinka tai vietai, užteko kandidatui gerai iškolioti Sovietų Sąjungą ir abelnai komunizmą, tai ir buvo skaitomas tinkamu.

Dabar prigijo kitokia taktika. Dabar dideli ir maži kandidatai pripažįstami tinkamais, kurie daugiau prižada visokių pagerinimų piliečiams, jei jie bus išrinkti. Atsiminkime, kiek visokių pagerinimų prižadėjo Kenedis: ir seno amžiaus ligoje pagalbą, ir naujų darbų ir mokyklų, ir naujų kelių ir panaikinti segregaciją.

Dabar jis jau atbuvo tris ketvirtadalius savo termino, o ką gi jis mums davė? Absoliučiai nieko. Jis Vokietijoje su hitlerininkais sveikinosi ir rėkavo, kad jis gins nacius visomis jėgomis, o mums — didelė špyga...

Jį, matomai, pagal "Amerikos gyvenimo būdą," seka visi kiti politikieriai. Tie valdininkai daugiau niekuo ir nesirūpiną, kaip tik ieškoti būdų, kaip daugiau aptaksuoti piliečius.

Imkim Floridos valstiją ir Miamės miesto valdininkus. Prieš rinkimus jie šaukė piliečius balsuoti už "gerus žmones," už geresnę valdžią. Piliečiai balsuoja už vietos didlapių patariamus "gerus" žmones, o miesto valdžia vis eina blogyn. Kodėl? Todėl, kad žmonių didžiuma neturi savo kandidatų; tie, kuriuos jiems pakiša kaip "gerus" žmones, yra ne jų, o didžiųjų biznierių žmonės ir jie rūpinasi anų reikalais.

Geras pavyzdys: Miamės miesto politikieriai, norėdami padaryti daugiau miesto valdžioje vietų saviesiems, sugalvojo įsteigti vadinamą "Didįjį Metro" — padarė du naujus distriktus ir nuo jų pasiuntė du atstovus į Kongresą, valstijoj net kelis daugiau atstovus į seimelį. Na, tai, kad visiems būtų iš ko mokėti riebias algas, kaip valstijos seimelis, taip Miamės miesto komisionieriai nustatė rekordinius biudžetus ir dabar džiaugiasi "gerą" darbą atlikę.

O kas sudės tą biudžetą? Darbo žmonės. Tuo jau pasirūpino tie patys ponai valdininkai, apdėdami visokias reikmenis taksais. Rodos, jau ir pirma viskas buvo brangu, o dabar viskas dar pabrangs ir pabrangs taip greitai, kaip po įstatymu spės nudžiūti ponų valdininkų parašai — su liepos 1 d.

Na, ir ką gi, argi galima sakyti, kad mūsų išrinkti valdininkai nesirūpina mūsų piliečiais?.. Bet pagal "amerikonišką gyvenimo būdą" ir "laisvąjį pasaulį" turime džiaugtis, kad didžiosios kompanijos kasmet daro vis didesnius ir didesnius pelnus ir geresnės tvarkos anaiptol nenori.

Žilas Juozas

Philadelphia, Pa.

Birželio 5-tą staigiai mirė Jurgis Chepelis, 75 metų. Palaidotas birž. 11 d., Oakland kapinėse. Buvo pašarvotas Paul P. Norkas šermenynėje.

Velionis buvo "Laisvės" skaitytojas per ilgus laikus ir visuomet lankydavo pažangius parengimus. Jis buvo turėjęs du priepuolius (stroke), po jų kiek pasirgęs dalinai pasveiko, bet rankos jau gerai nevaldė, tačiau ir sirgdamas ateidavo į parengimus. Šis paskutinis "stroke" atėmė jam gyvybę: jį jo šeimininkė iš po nakties rado mirusį.

Velionio brolis Lujus Chepelis su žmona gyvena St. Petersburg, Fla. Jiedu buvo apleidę namus birželio 5-tą, vyko atostogų į Philadelphią atlankyti brolį George ir draugus, bet brolį rado jau mirusį, tad Lujus rūpinosi palaidoti brolį gražiai ir tinkamai kaip velionis gyveno, laisvai. Išlydint iš šermenynės d. R. Merkis pasakė gražią kalbą. Kalbėjo ir ant kapinių, apibūdindamas velionio gyvenimą. Palydovai buvo pakviesti užkandžių pas d. Mikaitienę, 404 Friendship St. Reiškiu broliui Luis ir jo žmonai, taipgi kitiems velionio artimiesiems užuojautą, o tau, George, ramiai ilsėtis.

—:—

Serga Antanas Žalis, randasi Nazareth Hospital, 2601 Holme Ave., jau antra savaitė, gydosi nuo širdies sunegalavimo. Lankytojų nepageidaujama, su ta liga turi ramiai ilsėtis. Jau jaučiasi kiek geriau. Draugai pasiųskite atvirutes su gerais linkėjimais pasveikti: Būna Room 415.

Linkiu d. Žalis laimingai susveikti ir vėl su mumis sykiu dalyvauti parengimuose ir LLD 10 kp. susirinkimuose.

—:—

Birželio 23 d. staigiai mirė John Puodis, 45 metų, gyv. 8412 Cedarbrook St. Palaidotas birž. 27 d., Glenwood Memorial Gardens kapinėse. Pašarvotas buvo Wm. H. Battersby šermenynėje, laisvai, be jokių kryželių bei tikybinių abrozėlių. Karstas skendėjo daugybėje gėlių vainikų ir daugybė jo draugų ir pažįstamų atlankė.

Išlydint iš graboriaus ir ant kapinių maldas atliko velionio žmonos tikybos kunigas. Į kapines palydėjo 7-niais automobiliais.

Velionis John buvo laisvai išaugintas, sūnus mūsų pažangių d.d. Petro ir Apolonijos Puodžių. Didžiai nuliūdę liko žmona Betty E. Puodis ir jo tėveliai.

Jis turėjo širdies ligą (enlarged heart). Gydytojai jam patarė dirbti mažiau. Jis dirbo Midvel fabrike mašinistu. To jam neužtėko, turėjo namų rūsyje mašineriją, pirkdavo senus šautuvus ir, pataisęs, parduodavo. Tai buvo jo "hobby" — liuoslaikiu užsiėmimas. Tą mirties dieną jis buvo nuvykęs į Easton, Pa., ten koks tai klubas vykdė senų šautuvų išpardavimą. Jis ten staigiai ir mirė.

Draugai Puodžiai išaugino sūnų ir dukterį Helen (gimusius dvynukais), velionio sesutė nevedus, gyvena Los Angeles, Calif.

Gaila pačiam gyvenimo gražume mirusio žmogaus ir didžiai liūdinčių jo artimųjų, bet gamtoje taip jau yra surėdyta, kad, seni ir jauni, ištikti ligos turėsime mirti. Jo žmonai Betty, tėveliams, sesutei Helen linkiu ramintis šio širdies skausmo valandoj, taipgi reiškiu užuojautą ir visiems kitiems velionio artimiesiems. Tau, John, ramiai ilsėtis.

P. Walantienė

Oakville, Conn.

Birželio 30 d. LDS 31 kuopos įvyko pietūs draugų Theodore Morris gražiame darže, po dideliais medžiais, kurie svečiams darė pavėsį. Draugės moterys pagamino gerus pietus, o draugai vyrai davė troškuliui nuraminti. Ir taip popietis greitai ir linksmai praėjo.

Reikia pasakyti, kad draugai oakvilliečiai darbštūs ir draugiški. Nors kuopa nariais neskaitlinga, bet pasirodo, kad ir maža grupė žmonių, turint noro ir tvirtą pasitikėjimą, gali atlikti didelį darbą.

Labai geras pavyzdys kitų miestų LDS veikėjams. Visur galima veikti, tik turi būt noras ir tvirtas nusistatymas. Aš tikiu, kad LDS 74 kp. pas d.d. Mureikus Milforde turės tokį parengimą, tik dar diena nėra nuskirta.

O apie rugsėjo 15 d. waterburiečiai žada surengti pietus pas daktarą Stanislovaitį. Vėliau d.d. hartfordiečiai žada suruošti gražų parengimą.

J. Strižauskas

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED MALE

REFRIGERATION ENGINEER.

Must have New Jersey Blue Seal Operator's license. Apply at office.

HADDON ICE & COAL CO.
Pennsylvania & Reading Railroad
Redman Ave., Haddonfield, N. J.

(50-56)

Help Wanted — Female

WOMAN. For housework and ironing. Must live in. Own room & TV (private). Fond of children. Refs. For summer home in Ocean City, N. J. Winter residence in country (So. Jersey). $45.00 weekly. Write: **A. Imbesi, Estelle Manor, N. J.**

(50-54)

GREETINGS
Įsteigta 1902
THE MURRAY FUNERAL HOME
408 Cooper St.
Camden, N. J. ....
Tel. WO. 3-1460
WM. J. PARADEE, Mgr.
RICHARD G. WARD

POTTS ICE CREAM CO.
630 N. 20th Street
Philadelphia, Pa.

WORCESTER, MASS.

Mirus

Jonui Valenčiui

Gamta nesulaikomai, nepermaldaujamai viską keičia, ne vien tik sugrąžinamus gėlių žydėjimus, žalius medžių rūbus-lapus. O gamtai pašaukus žmogų amžinam poilsiui į kapus, nemirštamai atminčiai lieka tai, ką gyvenimo labui—jo gerinimui, gražinimui jis suspėjo atiduoti žmogui. Ilsėkis, Jonai, savo pasirinktos tėvynės žemėj, nemirštamą, pavyzdingą atminį mums palikęs. Liūdime, gailimės Tavęs netekę.

LIETUVIŲ MENO SĄJUNGOS
ANTROJI APSKRITIS

PAIEŠKOJIMAI

Aš, Ona Grigaliūnaitė-Laučunaitė, Martino, paieškau savo sesers Ievos Laučunaitės - Abramavičienės, gimusios 1887 m., Slabados kaime, Žaslių valsč., Trakų rajone. Jos šeima susideda iš 4-ių vaikų ir vyro, dviejų sūnų ir dviejų dukrų. Iki karo aš su ja susirašinėjau. Ji gyveno Dubojaus mieste, turėjo savo nuosavą namą. Mano adresas: Ona Grigaliūnienė, Kauno apskr., Kaišiadorių rajonas, Palovienės paštas, Medinų kaimas, Lithuania, USSR.

Mano brolis Morkevičius Juozas gimė 1900 m. Lietuvoje, Pakuonio valsč., Pogirmuonio dvare. Iš Lietuvos emigravo į Braziliją 1927 m. Brazilijoje gyveno San Paulo mieste, dirbo Fazendoje Nova Europa, kirto cukrines nendres. Nuo 1934 m. jokių žinių iš mano brolio neturiu. Mano brolis buvo vedęs—turėjo žmoną ir tris vaikus: Marytę, Praną ir Onutę. Marytė gimė Lietuvoje, kiti du vaikai—jau Brazilijoje. Prašau jį patį ar jo šeimos narius rašyti man: Ona Sūnelaitienė-Morkevičiūtė, Kaunas-Julijanava, Zemoji g. 22-1, Lithuania, USSR.

SHENANDOAH ir MAHANOY CITY, PA.

ŠAUNUS PIKNIKAS

Rengia bendrai LLD ir LDS Kuopos

Liepos 14 July

Hosensack ant Martishin Grove

Netoli nuo Lakewood Parko, prie kelio 45

Parkas labai gražus ir tinkamai įrengtas piknikams.

Puiki vieta atsivėdinimui ir pasilinksminimui. Širdingai kviečiame vietinius ir iš toliau atsilankyti. Ne per toliausia ir iš New Jersey valstijos atvykti. Keliai dabar geri, automobiliais puikus atvažiavimas.

Rengėjai

ROCHESTER, N. Y.

Birželio 15 d. įvyko ilgai lauktas koncertas, kurį rengė LLD moterų ir vyrų kuopos. Dainininkai —Aido choro ansamblis—buvo atvykę iš Brooklyn, N. Y. Kadangi B. Č. jau aprašė apie dainininkus, aš paantrinsiu tik tai, jog tie mūsų sveteliai ir viešnelės taip puikiai viską atliko, kad nėra žodžių išreikšti tokį jų gražų dainavimą ir draugiškumą iš taip toli atvežant mums dainą. Mes jūsų nepamiršime ir labai norėtume dar nors kartą vėl jūsų skambias dainas išgirsti: Visi klausia: kada kitas toks puikus koncertas bus?

Nuoširdi padėka mielai d. Mildred Stensler, Aido choro ir jo grupių mokytojai, ir visiems dainininkams, kurie pasiaukojo atkeliauti mus palinksminti. Rodos, pasidarėm jaunesni ir gyvesni. Ir ačiū d. Sasnai už padėjimą koncertą garsinti spaudoje.

Turėjom daug svečių. Iš Binghamton, N. Y., atvyko: P. Jasilionienė, Milleriai, Kazlauskai, Degutis, Stroliai, Žolynai, Vaineikis. Iš Cleveland dalyvavo Gendrėnai, jų sūnus ir du anūkai, kurie gražiai pagrojo programoje ir šokiams. Iš Toronto —Antanavičiai, jų dvi jaunuolės dukterys ir dar 1 svečias (kai kurių svečių nespėjau sužinoti pavardes, malonėsite atleisti).

Baigiant programą buvo pranešta, kad susirgo d.d. R. Barauskas ir K. Žukauskas. Drg. Barauskas daug dirbo prirengdamas estradą koncertui. Buvo paprašyta dainininkų padainuoti už jų sveikatą. Dainoriai ir visa publika užtraukė "Ar aš tau, sese, nesakiau".

Mes visi linkime jums, draugai, greitai pasveikti.

Mielus svetelius mes pasitikom rožėmis išpuoštoje svetainėje ir įteikėm dainoriams po puokštę gėlių po programos. Jas dovanojo Magrit Vinikas, V. Bullienė, O. Vilimaitienė, L. B., A. Usavičienė, E. Čereškienė, J. Totoriai, o korsažus mokytojai Stensler ir Sasnai—E. Duobienė ir H.Velikienė.

Sekmadienio rytą visų miestų svečiai buvo sukviesti išleistuvių pusryčių. Daugiausia maisto dovanojo d.d. P. O. Malinauskai—tai tikri svotai, neapsakomai skanių valgių buvo, o svečiai jiems sudainavo "Ilgiausių metų!" Clevelandiečiai Gendrėnai dovanojo didelį sūrį, torontiečiai Antanavičiai—bapką ir morkų kėksą, L. B.—kitokio maisto, kitko pridėjo rengėjai. Marytė Kazlauskienė, binghamtonietė, dovanojo gražią rankų darbo paduškaitę, už kurią (išleidus) pelnėm $11. Moterys širdingai dėkojam Marytei už dovaną.

Pusryčių metu buvo pakviesta tarti žodį N. Buknienė, kuri visiems maloniai padėkojo. S. Sasna priminė pirmesnį gražų rochesteriečių meno veikimą ir dėkojo dainininkams, visiems dirbusiems ir svečiams už šią gražią sueigėlę.

Na ir atėjo laikas atsisveikinti. Kiek tų bučkių! Ir ašarų ... iš džiaugsmo dėl malonaus pasimatymo ir iš gailesčio, kad vėl išsiskiriame. Drg. Buknienė man sako—rodos, kad važiuoju iš Lietuvos...

Sudie, mieli sveteliai, mes jūsų lauksime dar nors kartą mus atlankant!

Šiame parengime dirbo:

H. Velikienė, K. Žemaitienė, J. Kontenienė, V. Bulienė, L. B., A. Usavičienė, Ona Malinauskienė. Vyrai dirbo: R. Barauskas, J. Stančikas, F. Kontenis, S. Gendrėnas, G. Daukas, P. Malinauskas.

Širdinga padėka tikietų pardavėjoms, nakvynių davėjams ir visiems, kurie kuo nors prisidėjo prie šio parengimo ir visiems už atsilankymą, o labiausiai P. O. Malinauskams už tokius brangius valgius ir draugiškumą, ir didelis ačiū Keidukei Žemaitienei už valgių suvežimą ir virėjų suvežiojimą. Širdingas ačiū d. R. Barauskui už tikietų padarymą ir daugelio darbų dirbimą.

L. Bekis

Philadelphia, Pa.

Iš kelionės į Baltimorės pikniką

Jau buvome nusitarę, kad į baltimoriečių pikniką nevažiuosme. Busas buvo jau nusamdytas, tik reikėjo važiuotojų. Sužinojau, kad daug man pažįstamų nevažiuoja, pradėjau šaukti per telefoną artimus draugus—ir tie nevažiuoja. Paskambinau draugams Kasparičnams; atsakė, kad važiuoja busu. Gerai, mes irgi važiuosime busu, tai dapildysime busą. Paskambinau komisijos narei draugei A. Žalnieraitienei, ir ji atsakė, kad buse vietos jau nėra. Patarė ir prašė, kad važiuotume ir paimtume draugus Kasparičnus. Taip ir padarėme.

Oras labai gražus iš pat ryto, viliote viliojantis vykti kur nors į laukus.

Walantis prirengė automobilį, patepė kur reikia, kad per daug nespygčiotų, ir 11 val. ryto jau buvome piknikinėje. Tik sveikinamės su draugais baltimoriečiais, pikniko rengėjais.

Štai ir antras automobilis iš Pennsylvanijos, tai draugai ir Readingo — tai Zambusevičiai, Romikaitienė, Menčenskai. Šiems draugams irgi niekur nėra per toli, jie visur atvyksta.

Prasideda pasisveikinimai, draugiški pasikalbėjimai.

Vėliau sutinkame jau seniai matytą "Laisvės" knygvedę draugę Liliją Kavaliauskaitę. Buvo malonu pasikalbėti. O štai Jonas Grybas ir "Laisvės" redaktanas Bimba. Seniai buvome besimatę, malonu buvo susitikti, ir trumpai pasikalbėjome.

Galop susitinkame ir malonius draugus iš Washingtono — V. Zenkevičių su žmonele. Pirma pažintis.

Diena eina prie užbaigos po smagių pasimatymų su mielais draugais, su kuriais tenka susitikti kaip su broliais ir sesutėmis kartą per metus. Jau 7 valanda, reikia su mielais draugais skirtis ir laukti progos kur kitur susitikti. Grįžtame į namučius 100 mylių kelionėj, pilni gražių įspūdžių, ir džiaugiamės, kad į pikniką atvykome.

P. Walantienė

Ottawa. — Kanados apsigynimo ministras ponas Paul Hellier žada pilniausią kooperaciją Jungtinėms Valstijoms dėl apginklavimo NATO jėgų atominiais ginklais.

Baigėsi Jungt. Tautų sesija

United Nations, N. Y.—Praėjusios savaitės pabaigoje baigėsi nepaprastoji Jungtinių Tautų Generalinės asamblėjos sesija. Ji plačiai apsvarstė tik vieną klausimą, būtent, finansavimą Jungtinių Tautų militarinių jėgų Viduriniuose Rytuose ir Konge. Po karštų ir ilgų diskusijų nutarė paskirti $42,000,000 padengimui kaštų per paskutinius 1963 metų šešius mėnesius. Rudeninė Asamblėjos sesija, kuri prasidės rugsėjo mėnesį, apsvarstys tolimesnį tų operacijų finansavimą.

Kaip žinia, Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys atsisako toms operacijoms asesmentus mokėti. Jos teigia, kad tos išlaidos yra nelegalios, nes daromos ne pagal organizacijos įstatymus. Visas tokias operacijas ir jų išlaidas turi užgirti Saugumo taryba, o dabar jas veda Asamblėja.

Kaip tas visas reikalas galų gale išsispręs, dabar dar sunku pasakyti.

Įvairios Žinios

Padidins pagalbą krizės paliestoms sritims

Washingtonas. — Senatas nutarė padidinti federalinę pagalbą krašto sritims, kurios daugiausia kenčia nuo nedarbo. Viso suma sieks $455,000,000. Manoma, kad ir Atstovų butas pakeis savo nusistatymą ir Senato nutarimą parems.

Jeigu kraujo bankai, kodėl ne dantų?

Chicago, Ill. — Vengriškos kilmės dr. Cserepfalvi sako, kad dantų persodinimas yra galimas, iš 50 persodinimų net 48 prsodinimai pavyko. Jis teigia, kad greitoje ateityje bus steigiami dantų bankai. Juk šiandien plačiai visoje Amerikoje veikia taip vadinami kraujo bankai, tai kodėl to paties negalima tikėti su dantimus? Galima, girdi, ir taip bus...

Respublikonas bus Ambasadoriumi Saigone

Washingtonas. — Prezidentas Kenedis paskyrė bostonietį respublikoną H. Cabot Lodge Jungt. Valstijų ambasadoriumi Pietiniame Vietname. Manoma, kad paskyrimas turi politinius sumetimus.

Tiranas.—Albanijos laikraštis "Zeri o Popullit" smerkia tiesioginį telefonu susisiekimą tarp Maskvos ir Washingtono. Tai esąs Tarybų Sąjungos nusileidimas Amerikos imperialistams.

Varšuva. — Lenkijos valdžia paskelbė, kad su atėinančių metų pradžia pradės veikti naujoji socialistinio pasaulio prekybinė sutartis. Jos tikslas smarkiai išplėsti prekybą.

Belgradas. — Jugoslavijos valdžia pasiuntė Kinijai protestą prieš pareiškimą, kurį išleido bendrai Kinijos ir Šiaurinės Korėjos komunistų vadai. Tame pareiškime jugoslavai yra labai aštriai smerkiami.

Chicago, Ill.—Išradėjas vaisto "prieš vėžį" dr. Durovic traukia teisman šalies Sveikatos ir Apšvietos sekretorių Celebrezzę, kam jis kenkia jo vaisto pardavinėjimo bizniui.

Bona. — Vak. Vokietijos parlamente kilo triukšmas, kai socialdemokratai užprotestavo prieš prezidentą Lubk, kam jis nelegališkai pasirašė po biudžetiniu įstatymu.

Washingtonas. — Dailidžių darbo unija išleido patvarkymą, kad visuose jos lokaluose tuojau būtų panaikinta visokia rasinė diskriminacija.

Britai atmeta Tarybų Sąjungos pasiūlymus

Londonas.—Anglijos valdžia kategoriškai atmeta Tarybų Sąjungos pasiūlymą, kad apie Viduržemio jūrą būtų įvesta be atominių ginklų zona. Britai sako, kad tokia zona pakenktų Vakarų militarinėms jėgoms.

Londonas. —Anglija kaltina Tarybų Sąjungą už nebuvimą taikos Laose. Gi Tarybų Sąjunga nurodo, kad kaltos yra Amerika ir Anglija, kurios pastovios taikos toje valstybėje nenori.

Jackson, Miss. — Čionai piktadarių padėta bomba sprogo dvejų aukštų negrų name. Namas apgriautas, bet niekas rimtai nesužeista.

Karakas. — Venezuelos partizanai nudėjo keturis valdžios žandarus.

Seoul. — Audrose Pietinėje Korėjoje žuvo 186 žmonės.

PRANEŠIMAI

CLIFFSIDE PARK, N. J.

LLD 77 kuopos ir LDS 115 kuopos susirinkimai įvyks liepos 9 d., 7 val. vak., J. Bakūnų namuose, 316 3rd St. Kviečiame visus narius dalyvauti. Bus LLD Centro Komiteto nominacijos . Taipgi aptarsime atėinantį "Laisvės" pikniką, kuris įvyks liepos 21 d. Irgi LDS 3-čios apskr. pikniką, kuris įvyks rugsėjo mėnesį, ir kitus kuopų reikalus.

G. S. (53-55)

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks Liepos-July 12 d., 7:30 val. vakare, Vengrų klubo patalpose, 1144 North 4th St. Išgirsite komisijos pranešimą apie buvusį išvažiavimą autobusu į baltimoriečių pikniką.

Draugai ir draugės, atsilankykite į šį susirinkimą kuo skaitlingiausiai, nes vasara tik prasidėjo, o namuose nosis nukorę nesėdėsime. Pasitarsime apie tolimesnę veiklą.

Valdyba (52-54)

Laiškas iš Palangos

Palanga, 1963. VI. 24

Mielas Jonai ir Magdele Juškai!

Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų labai gražų laišką.

Mes visuomet džiaugiamės Jūsų laiškeliais, kurie yra labai įdomūs, praneša naujienas apie menininkų veiklą, jų koncertus, pasirodymus, pobuvius bei piknikus.

Jūs labai gerai sugalvojate užrašinėti į juostelę svarbesnius įvykius, susirinkimus, minėjimus, tai bus labai svarbi istorinė medžiaga. O mane, kaip meno darbuotoją, ypač domina "Aido" choro koncertų ir vaidinimų užrašymas. Gal šiuo metu Jums neatrodo, kad darant įrašus Jūs atliekate labai svarbų darbą.

Kadangi įrašai juostelėse, tai bus gyvas metraštis, kuris pasiliks ne dešimtmečiams, bet šimtmečiams. Šiuo metu Jūsų kino juostos ir dainos saugomos, kaip svarbūs dokumentai Institute pas drg. Šarmaitį. Juos parodo per susirinkimus mūsų meno ir literatūros darbuotojams ir plačiai visuomenei.

Jūs rašėte apie sutikimą poeto Justo Marcinkevičiaus. Jis grįžęs man perdavė eilę sveikinimų, už kuriuos esu labai dėkingas. Kai gavau Jūsų laišką, aš Marcinkevičiui jį perskaičiau. Jis susijaudino ir sakė, kad laiškas jam priminė tą malonų pobuvį pas Jus, kurio jis niekada nepamirš. Jis prisimena, kaip Jūs, mielas Jonai, skaitėte savo eilėraščius, kurie jam patiko.

Mes iš "Laisvės" sužinome Jūsų gyvenimo naujienas, bet norėtųsi, kad tarp mūsų šalių įtempimas sumažėtų, tada ir turistų skaičius padidėtų.

Labai malonu, kad Jūs ir Magdelė ruošiatės vėl aplankyti savo Tėviškę, tai būtų didelis džiaugsmas susitikti. Aš dabar esu su Elenyte ir dukra Nijole Palangoje, kur išbūsime atostogas. Grįžtam Vilniun birželio 28.

Palanga labai pagražėjo, išdygo eilė naujų pastatų. Viską pamatysite, kai atvažiuosite.

Bučiuojame Jus, Jonai ir Magdele. Viso geriausio!

Vytautas ir Elena Pečiūrai

Santo Domingo. — Valdžia sako, kad į Dominiką pribuvo 6,000 pabėgėlių iš Haiti respublikos.

Niujorkiečiai ir Niudžerziečiai, važiuokite į pikniką

Liepos 21 dieną bus pasilinksminimo ir malonių pasimatymų diena. Tą dieną įvyks gražus piknikas Cliffside Parke, N. J., kuriame dalyvaus Niujorko ir Niudžerzės lietuviai.

Iš Niujorko galima važiuoti busu. Pasamdytas 45 pasažierių busas išeis nuo Lituanica Square, kampas Union Ave. ir Stagg Street, Brooklyne, 11 valandą ryto.

Kaina į abi pusi, kartu ir įžanga į pikniką, $2.50.

Kurie važiuosite automobiliais ar miesto transportacijos busais, įžanga į pikniką 75c. Dėl kelrodžio nuvažiavimui skaitykite skelbimą 6-ajame puslapyje.

Brooklyniečiai, tuojau užsiregistruokite važiavimui busu. Prašome kreiptis į "Laisvės" raštinę asmeniškai arba telefonu: **MI. 1-6887.**

Pripildykim busą. Rūpinkimės visi, kad piknikas pavyktų, nes pelnas nuo šio pikniko yra skiriamas "Laisvės" paramai.

Labai kviečiame niudžerziečius atsilankyti, nes jiems patogiau atvažiuoti negu niujorkiečiams. Būtų malonu sulaukti svečių ir iš Pennsylvanijos.

"Laisvės" Administracija

PADĖKA

June 29, 1963

Laisve
Lithuanian Newspaper
102-02 Liberty Avenue
Ozone Park, L. I.

Dear Friends:

On behalf of the American Committee for Protection of Foreign Born, I wish to express our deepest appreciation and gratitude to your fine group for their excellent support of our 9th Annual All-Nations Picnic at Camp Midvale, Wanaque, N. J. Not only the large attendance of your membership, but the help of many individuals of your group on the picnic grounds helped to make this picnic such a tremendous success.

This constant support of your membership throughout the years has been one of the contributing factors which made it possible for our Committee to pursue its stated purposes — the defense of the civil liberties and rights of the foreign born.

Our greetings to all of you,

Sincerely,
Annette Provinzano
Administrative Secretary

Londonas. — Sulaukęs 79 metų amžiaus mirė maršalas V. Alanbrooke.

MIRĖ

HARRISONO SENUTĖ

Sekmadienį, birželio 30 d. mirė Ona Labučiauskienė. Ji buvo žinoma kaip Harrisono senutė. Gyveno 111 John St., Harrison, N. J. Turėjo 81 m. amžiaus. Kūnas buvo pašarvotas Condon Funeral Home. Laidotuvės įvyko liepos 3 d.. Gate of Heaven kapinėse, Hanover, N. J.

Velionė buvo gera rėmėja laikraščio "Laisvės". Ji paliko nuliūdime dvi dukteris, Mrs Kasakitis ir Mrs. Moritz, ir sūnų Mr. Charles Labus.

Reiškiame velionės šeimai ir giminėms užuojautą liūdesio valandoj.

L. K.

Saigon. — Lėktuvo nelaimėje krito dar vienas amerikietis lakūnas.

PRANEŠIMAS

OZONE PARK, N. Y.

Lietuvių Namo Bendrovės (Lith. Bldg. Corp.) direktorių susirinkimas įvyks pirmadienį, liepos 8, savame name., Pradžia 7:30 val. vakare.

—J. G.

(52-53)

PARDAVIMAI

Parduodu 3-jų kambarių rakandus. Pageidaujama, kad atsilieptų pavieniai moteris ar vyras. Nuo 8 val. ryto iki 12 val. dieną, ir nuo 6 val. vak. iki 8 val. vak. Kiekvieną dieną. Anthony Litvaitis, 20 Stagg St., Brooklyn, N. Y. (Apt. 5, rear house, 2nd fl.)

RICHMOND HILL, N. Y.

Pagarba Mirusiam

Jonui Valenčiui

Vieton gyvų gėlių, mes skiriame šitą užuojautos žodį, kaipo vainiką...
Ilsėkis, gerbiamas menininke, Tavo atmintis pasiliks pas mus ilgai, ilgai.

M. Klimas (N. J.)
K. Motėjūnienė (N. J.)
E. ir W. Brazauskai
N. ir P. Ventai
A. ir P. Aleknai
J. ir J. Lazauskai
A. Styrienė
L. Kavaliauskaitė
V. ir V. Bunkai
A. Rainienė
Jonas Gužas
A. ir F. Yakščiai
S. Sasna
B. ir W. Keršuliai
N. ir P. Bukniai
J. Gasiūnas
Dr. A. ir M. Petrikai
I. ir A. Bimbai
I. ir R. Mizarai
S. Večkys
M. Grigas
J. ir K. Rušinskai
J. Siurba

NEW JERSEY IR NEW YORKO APYLINKĖS

PIKNIKAS

PARAMAI LAIKRAŠČIUI "LAISVEI"

Sekmadienį Liepos 21 July

Pradžia 1-mą valandą dieną

Picnic Grove Park

207 Walker Street — Cliffside Park, N. J.

Specialis busas eis iš Brooklyno
Išeis nuo Lituanica Square 11 val. ryto

KAINA KARTU SU ĮŽANGA $2.50

Prašome iš anksto įsigyti buso bilietą ir prisirengkite vykti į pikniką. Yra visi patogumai piknikui.

Įžanga 75c. asmeniui. Busu važiuojantiems iš Brooklyno, užsimokėjusiems $2.50, įžangos nereikės mokėt.

Kelrodis važiuojantiems miestų transportacija:

Iš Brooklyno važiuokite Niujorkan į Port Authority busų stotį ant 8th Ave. ir 41 St. Ten užsikelkite automatiškais laiptais ant antro aukšto ir eikite į kairę pusę, kur pamatysite elektra apšviestą užrašą: **Platform 50-55.** Ten įėję matysite po dešinei numerį prie laiptų 50, ir tie laiptai užveža ant platformos, kur paimsite busą į Cliffside Park. Išlipkite ant Walker st. ir eikite į dešinę pusę iki Palisade Ave., kur rasite pikniko vietą.

Nuo Journal Square iš Jersey City imkite busą į Nungesser. Čia persėskite į Public Service busą No. 22; Cliffside išlipkite ant Walker st. ir eikite į dešinę iki parko.